

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۱۰) بهمن ماه ۱۳۵۱

فهرست مطالب :

- ۸ - ادامه مذاکره در گزارش شور اول کمیسیون برنامه راجع به لایحه برنامه و بودجه کشور.
- ۹ - تقدیم لایحه اصلاح قسمتی از ماده ۴ قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور .
- ۱۰ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به لایحه اصلاح ماده ۶ قانون استرداد حقوق گمرکی مواد اولیه مصنوعات ماشینی کارخانجات داخلی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ .
- ۱۱ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع به لایحه تبدیل اداره کل ثبت اسناد و املاک بسازمان ثبت اسناد و املاک کشور و ارسال بمجلس سنا .
- ۱۲ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشور راجع به لایحه اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد و ابلاغ بدولت .
- ۱۳ - طرح گزارش شور اول کمیسیون برنامه راجع به لایحه برنامه عمرانی پنجساله پنجم .
- ۱۴ - اعلام وصول و قرائت نامه مربوط به لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۱۵ - تعیین موقع و دستور جلسه آینده - ختم جلسه .
- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: ایلخانی پور دکتر ابوالهدی - مهندس فیروز عدل - طلوعی .
- ۳ - تصویب صورت جلسه قبل .
- ۴ - تقدیم سه فقره اصلاح بودجه ۱ - اصلاح بودجه سازمان پنبه و دانه های روغنی ۲ - اصلاح بودجه سازمان همکاری عمران منطقه ای ۳ - اصلاح بودجه اداره کل گمرک و تقدیم خلاصه کل بودجه اصلاح شده سال ۱۳۵۱ شرکت سهامی حسابرسی وزارت آب و برق بوسیله آقای قوام صدری وزیر مشاور و معاون نخست وزیر .
- ۵ - تقدیم اساسنامه شرکت سهامی تأسیسات ساختمان بوسیله آقای دکتر بهرون معاون وزارت آبادانی و مسکن .
- ۶ - تقدیم لایحه احتساب یکهزار ریال کمک هزینه افسران و همردیفان جزء حقوق آنان بوسیله تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ .
- ۷ - تقدیم لایحه کنوانسیون راجع بمنع تکمیل و توسعه و تولید و ذخیره سلاحهای باکتر یولوژیک و سمی و انهدام سلاحهای مذکور بوسیله آقای دکتر تاجبخش معاون وزارت خارجه .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای دکتر حسین خطیبی (نایب رئیس) تشکیل گردید

احمدی - دکتر توانا - دکتر جزایری - دکتر راد - دکتر رفیعی - شاهنده - دکتر عسکری - فهیمی - کسرائی ناصرزاده - نامور - دکتر وزیري - خانم ابتهج سبعمی .

غالبی اجازه - آقای

مهندس عطائی .

غائبین مریض - آقایان :

احمد - دکتر حبیب بهبهانی - بهنیا - پروین - پیمان

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

اوحدی - مهندس اسدی لنگرودی - مهندس بدیعی

دولو - شهرستانی - دکتر صالحی - صدقیانی زاده - فیاض
دکتر کفائی - معیری - مهرزاد - خانم پیرنیا - خانم
ضرابی .

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : ایلخانی
پور - دکتر ابوالهدی - مهندس فیروز
عدل - طلوعی

نایب رئیس - بیانات قبل از دستور را شروع میکنیم
آقای ایلخانی پور بفرمائید .

ایلخانی پور - جناب آقای رئیس، همکاران
گرامی .

روز سه شنبه سوم بهمن ماه ۱۳۵۱ از چند جهت
فرخنده و مبارک، میمون و خجسته بود یکی اینکه مصادف
بود با عید سعید غدیر یعنی روزی که وجود مقدس محمد بن
عبدالله پیامبر عالیقدر اسلام صلی الله علیه وآله درباره
سر سلسله رادمردان و آزادگان جهان شاه مردان علی ابن
ابیطالب علیه السلام فرمود .

هر که را باشم منش مولاو دوست

ابن عم من علی مولای او است (احسن)

و در این روز که ولایت خاندان عصمت و طهارت و تقوی
و پاکی و آزادی و آزادگی از طرف فرستاده خدا رسمیت
داده شد بیاد آن روز بزرگ شیعیان جهان جشن و سرور
برپا می کنند و در بزرگداشت این خاطره بسیار عزیز دینی
و مذهبی بجان می کوشند و صمیمانه شادی می آفرینند
(صحیح است) دیگر اینکه رهبر عالیقدر ایران شهربار
بیدار دل و اندیشمند ما و علیاحضرت شهبانوی نیکوکار
استدعای اعضاء کنگره بزرگداشت اولین دهه انقلاب
مقدس اجتماعی ایران را پذیرفتند و باتشریف فرمائی
و حضور در کنگره بزرگترین افتخارات را نصیب اعضاء
کنگره که نمایندگان قشرهای مختلف ملت ایران بودند
فرمودند همکاران گرامی در موقع نزول اجلال موبک
مبارک اعلیحضرتین به کنگره خود ناظر و شاهد عینی بودند
که اعضاء کنگره چه احساسات پرشوری را بمنصه ظهور
و بروز رسانیدند طنین شعار افتخار آمیز جاوید شاه که
از حلقوم هزاران نفر بیرون می آمد چنان منظره بدیع و
دل انگیزی با اجتماع عظیم ملی و انقلابی ماداده بود که
حدی بر آن متصور نیست (صحیح است) بگفته دیگر در
هنگام تشریف فرمائی شاهنشاه و شهبانو به کنگره و در

انقلابی عظیم و ثمربخش جامعه گردد و ترکیب طبقاتی
پوسیده گذشته اجتماع را دگرگون نماید بی آنکه رنگ
از خون و حرارت از آتش داشته باشد (صحیح است)
قلب شاه از طپش قلب جامعه نیرو دارد و این نیرو از
بدو پیدایش هماره نو آور و نمایشگر سعادت و رفاه
و آسایش جامعه ما بوده است (صحیح است) آری در
نیمروز تاریخی ۱۹ دیماه ۱۳۴۱ در اجتماع عظیم کنگره
آزاد مردان و آزاد زنان در زمانی که ظلمت پایان
ناپذیری که نمره‌ی سلسله بیدادگرانه و شوم مشتی عناصر
سودجو و معدودی غارتگر مرتجع بود افکار تابناک و
سازنده و اندیشه‌ی شگرف و بی تردید شاه ما بصورت
شش اصل پایدار انقلاب مقدس اجتماعی ایران چون
کوکبی پر فروغ تجلی کرد و سینه ظلمت و تیرگی‌های
قرون را درید. طنین شکوه مند صدائی که
در آن نیمروز از قلب پر عظمت شاهنشاه
طیب حاذق اجتماعی ما بیرون آمد ارکان پوسیده و
فرتوت فنودالیم را که مظهر بلا تردید بندگی و بردگی
انسانهاست بلرزه انداخت و بر تارک تاریخ پرافتخار
شاهنشاهی کهن ایران نقش افتخار آفرین و جاوید
کوید متعاقب آن رستاخیز بزرگ تاریخ آغاز شد و در
روز تاریخی ششم بهمن ۱۳۴۱ اراده روشنفکران جامعه
در قالب چندین میلیون رأی مثبت تجلی کرد و بر اصالت
و بی گیری نیات بشر دوستانه شاهنشاه صحه گذارد و
نظمی بی ریزیک جامعه نو پدید آمد که نیروی شگرف
قوای سازنده و خلاقه اجتماع و ضرورت : مان و تمنیات
اجتماعی ضامن استقرار آن بود خوشبختانه همه دیدیم
بحکم فرجام ناپذیر این اصول زنجیرهای رنگ زده پوسیده
مالکیت‌های بزرگ از هم گسست و واژه نفرت آور
ارباب و رعیت که یادگار ادوار سیاه تاریخ بود از فرهنگ
اجتماع حذف شد اقتصاد بی تحرک جامعه جان گرفت و
همپایه اقتصادهای سالم و زنده جهان درآمد بین
نیروهای انسانی و کار رابطه عادلانه و معقول برقرار شد
و ضمن تثبیت حقوق کارگران و برخورداری آنان از
حداکثر حمایت‌های اجتماعی نیروهای مولده آنان در
جهت به ثمر رسیدن انقلاب بزرگ بیش از پیش همگام
شد و پرتو قرین اصل آن طرح عظیم سپاه دانش شگفت

انگیزترین تلاش و تحول را در بسط دانش و فرهنگ در
میان روستاها و شهرها و دور افتاده ترین نقاط کشور پدید
آورد و با افزوده شدن شش اصل دیگر بآنها کلیه شئون
زندگی ما متحول و دگرگون شد و اکنون که ده سال از
انقلاب مقدس ما میگذرد راهها برای پیشرفتن بخاطر
بهنرزیستن هموار شده و نسل جوان قشروشنفکر، کارگر
و کشاورز زن و مرد ایرانی برهنمونی و رسالت طراح
چهره‌ی تکامل ایران شاهنشاه آریامهر با تحرک و تلاش
خستگی ناپذیر در راه ساختن ایران نو تلاش می کنند و
باسرعتی بی نظیر بسوی دروازه‌های طلائی تمدن بزرگ
در حرکت می باشند (صحیح است) .

امروز که ده سال از آن هنگامه ثمربخش و روز
تاریخی میگذرد مبنای امید در قلب مردم جایگزین یأس و حرمان
و تردید گشته و بر بستر راه پویندگان فردای جامعه
روشنی بی تردید و تابندگی چشم نوازی سایه افکنده است
خورشید زندگی نور میباید و راهها بحصول عظمت
کهن و مدنیت مشعشع و درخشان دیرین هموار و بنا شده است
از دست و زبان که برآید

کز عهده شکرش بدرآید

و در این اوضاع و احوال که در سایه رهبریهای
حکیمانه شاهنشاه آریا مهر و اثرات و ثمرات انقلاب
مقدس اجتماعی و کوشش‌های بی نظیر دولت خدمتگزار
حزبی کلیه بدعت‌های قرون وسطائی از بین رفته و
روابط و مناسبات ظالمانه از بیخ و بن برکنده شده و
بنیادهای حقوقی و اخلاقی و روابط انسانی و اجتماعی متناسب
بانیمه‌ی دوم قرن بیستم و نیازهای جامعه انقلابی ماجانشین
آنها شده است طنین صدای شکوه مند رهبر عالیقدر ما
بار دیگر در کنگره بزرگداشت اولین دهه انقلاب حماسه
می آفریند و راه و رسم زندگی ما را در دهه دوم انقلاب و
نحوه وصول به تمدن بزرگ را بر صفحه اجتماع نو و
نو آور ما رقم میزند و در زمره این سرود های آزادی و
دموکراسی و عدالت اجتماعی برای حفظ مملکت برای
حراست از حدود و ثغور کشور برای صیانت از مواهب
انقلاب در حالیکه هزاران نفر از دیدارش سرازیر پانمیباشند
اعلام میدارد .

چو ایران نباشد تن من مباد

بدین بوم و برزنده يك تن مباد

(احسنت)

مشاهده احساسات اعضاء كنگره بعد از شنیدن این شعر این مطلب اساسی را یادآور میشود که امروزی و يك میلیون جمعیت سرافراز و خوشبخت ایران در پشت سر رهبر خردمند و پیروز انقلاب شاه و ملت آماده اند تا برای حفظ مملکت تا آخرین قطرات خون خود را نثار کنند و تا آخرین نفرو آخرین نفس از موارث گرانقدر تاریخی، از مواهب و مزایای مملکتی از حدود و ثغور مقدس مملکت و از هر ذره از خاکهای کشور دفاع نمایند و دین خود را به این سرزمین یزدانی اداء کنند (احسنت - احسنت).
نایب رئیس - آقای دکتر ابوالهدی تشریف بیاورید.

دکتر ابوالهدی - در آغاز سخن، دهمین سالگرد انقلاب شاه و مردم را به پیشگاه مقدس شاهنشاه آریامهر و ملت عزیز ایران تبریک میگویم. از خداوند قادر متعال سلامت و وجود رهبر خردمند ملت ایران و اعتلای نام و مقام ایران را آرزو میکنم، و برای این ملت بزرگ از برکات انقلاب شاه و مردم توفیق روزافزون میطلبم (احسنت).

جناب آقای رئیس، همکاران محترم

یکی از خصال پستدیده و اصول اخلاقی برجسته ایرانیان در طول اعصار و قرون، وجود حس نیکوکاری و خیرخواهی در انبیا این سرزمین بوده است. دانشمندان فلاسفه، ادبا و شعرای مین ما در طی زمانهای طولانی همواره مشوق خیرخواهی و بشر دوستی بوده و کمک بهمتوعان و مستحقان را تبلیغ کرده و ستوده اند. سعدی بزرگمرد تاریخ ادبی ایران قرنهای پیش به این معنی اشارت نموده و فرموده است:

بنی آدم اعضای یکدیگرند

که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی بدرد آورد روزگار

دگر عضو هارا نماند قرار (احسنت)

این مایه افتخار ما و بلکه تمامی عالم بشریت است که انسانی به این شیوایی از اصول انسانیت دفاع کند و اینست آنچه امروز انجمنهای بین المللی و مجامع خیریه بر اساس آن ایجاد شده اند. اگر بدانیم انسانی نیازمند کمک است و این نیز از دست ما برآید اگر از کمک دریغ و رزیم مستوجب توبیخ و سرزنش - هستیم (صحیح است).

همکاران گرامی

مواردی مشاهده میشود که فردی بر اثر تصادف یا حادثه صدمه میبیند. وظیفه انسانی و حکم وجدان اینست که مصدوم را در نخستین فرصت بمرکز درمانی برسانیم. این وظیفه وجدانی نخست بر عامل تصادف است یا کسی که شاهد آن بوده و یا کسی که بعداً به محل وقوع حادثه میآیند. ولی متأسفانه عامل تصادف برای فرار از مجازات و شاهد و عابر بعزت ترس از گرفتاری جرئت نمیکند مصدومی را که در خیابان افتاده و هر لحظه مسامحه و تأخیر در رساندن او به بیمارستان ممکن است بقیمت جان مجروح تمام شود او را بمرکز درمانی برسانند. زیرا مسئولین بیمارستان ناچارند تحویل دهنده مصدوم را به پلیس معرفی کنند. پلیس هم چون مرتکب واقعی را در آن زمان نمیشناسد بصورت اینکه عامل تصادف خود شخص کمک کننده است او را بعنوان متهم نگاه میدارد. باز پرس هم بر اساس گزارش پلیس این شخص را بدون اخذ کفیل یا وثیقه رها نمیسازد. دنباله امر بستگی بوضع و حال مصدوم دارد که اگر بهوش بیاید ممکن است قضایا را برای پلیس و باز پرس روشن کند و اگر بهوش نیاید عامل کمک کننده گرفتار خواهد شد.

در ممالک راقیه قوانینی وضع شده که امتناع از کمک بمصدوم و مجروح مستوجب مجازات است. نمونه این امر قانون جزای فرانسه است. لیکن تنها تعیین مجازات برای کسانی که از کمک بمصدومین خودداری میکنند مشکل راحل نمیکند، باید تربیت عمومی را تغییر داد و حسن اعتماد و عزت نفس و دلسوزی بهم نوع را بجامعه باز گردانید. تردید نیست که از این اعتماد میتوان نتایج مثبت و درخشان تحصیل نمود.

زبانی که ممکن است از اعتماد قانونگذار نسبت

بتعدادی نادرست متوجه جامعه شود، بمراتب کمتر از سودی است که اصل اعتماد بر درستکار بودن همه افراد نصیب جامعه مینماید.

اگر دولت و وزارت دادگستری در تدوین قوانین و نحوه اجرای آنها، اعتماد ب مردم را مورد نظر قرار دهند و مأمورین دولت در صحت اظهارات اشخاص تردید نکنند و مبنای عمل خود را بر درستی گفتار ارباب رجوع بگذارند این امر تدریجاً بر رفتار و تفکر مردم اثر خواهد گذاشت و کسی بخاطر بیم و هراس از گرفتاری احتمالی، در انجام وظایف انسانی خود تردید نخواهد نمود (صحیح است).

بسیار مشاهده میشود که رانندگان پس از تصادف با عابریا ایجاد حادثه، مصدوم را بحال خود رها میکنند و متواری میگردند همانطور که قانون رانندگان کمک کننده بمصدوم را مشمول تخفیف مجازات قرار داده باید رانندگانی را که عامل تصادف بوده و از کمک بمصدوم خودداری نموده اند مستوجب مجازات مشدده قرار دهد. ماده ۸۵ قانون تشدید مجازات رانندگان میگوید:

«در تمام موارد مذکور در این قانون هرگاه راننده مصدوم را بتقاطعی برای معالجه و استراحت برساند و یا مأمورین مربوطه را از واقعه آگاه کند یا بپهرنحوی موجبات معالجه و استراحت و تخفیف آلام مصدوم را فراهم کند دادگاه مقررات تخفیف را درباره او رعایت خواهد نمود.»

قانونگذار در وضع این قانون حمایت از مصدوم را مورد توجه قرار داده است. اکثر رانندگان از این ماده قانون آگاهی ندارند و همین عدم آشنائی بقانون موجب میشود بجای آنکه پس از تصادف بحال مصدوم و آتیه خودشان کمکی کرده باشند مصدوم را در محل تصادف رها نموده متواری شوند. چندی پیش بدنبال گزارشهایی که از وضع نامطلوب مصدومین در موقع مراجعه به بیمارستانها با عرض رهبر محبوب و دلسوز ملت ایران میرسید او امر مطاع ملوکانه چنین شرف صدور یافت که کلیه بیمارستانها اعم از دولتی و ملی در موقع مراجعه مصدومین موظف بقبول آنان باشند.

مدتی است که بیمارستانهای خصوصی و دولتی

همه مصدومین حوادث را میپذیرند و معالجات اولیه را

درباره آنان انجام میدهند. چنانچه مصدوم بیمه باشد و یا وسیله نقلیه ای که با او تصادف کرده مشمول بیمه شخص ثالث باشد هزینه درمان را بیمه میپردازد و همه معالجات لازم در همان بیمارستان انجام میشود و اگر چنین نباشد مسائل دیگری پیش میآید، یا مصدوم متمکن و قادر است هزینه خود را بپردازد و یا آنکه مصدوم این توانائی را ندارد و پرداخت هزینه معالجه را بر عهده عامل تصادف مینهد عامل تصادف ممکن است راننده متواری باشد که با و دسترسی نیست و یا راننده ای که قادر به پرداخت هزینه معالجات مصدوم نمیشود. در اینگونه موارد بیمارستانهای خصوصی پس از همان درمان سطحی و اولیه مصدوم را به بیمارستانهای دولتی اعزام میدارند و از معالجات اساسی که مستلزم هزینه قابل توجهی خواهد بود خودداری میکنند. در حالیکه همین نقل و انتقال مصدوم بروضع جسمی او تأثیر میگذارد و ممکن است بهای جانوی بپام شود.

موضوع دیگر مشکلات تعقیب راننده متواری و عامل تصادف و رسیدگی به کیفیت تصادف برای دستگاه قضائی است. در بعضی ممالک پیشرفته تعمیرگاههای اتومبیل حق ندارند بدون اطلاع و اجازه پلیس اتومبیلهای تصادف دیده را تعمیر نمایند، در صورتیکه چنین همکاری بین پلیس و مسئولان تعمیرگاهها در ایران بوجود آید برای تعقیب عامل تصادف کمک مؤثری خواهد بود.

مطالبی که بعرض نمایندگان محترم مجلس شورای ملی رسید مشکلات مردم و مأمورین رادر کمک بمصدومین آشکار میکند لذا از دولت میخواهم از نظر تشویق و ترغیب افراد به ایفای وظایف انسانی و بخاطر تسلی خانواده. هائیکه در حوادث رانندگی داغدار و سوگوار گردیده اند بمواردیکه تذکر داده میشود توجه و عنایت نماید:

۱- بررسی کافی بعمل آید و راه حلی پیدا شود تا افرادی که مصدومین را به بیمارستانها میبرسانند توفیق نشوند و برای اقدامات بعدی فقط به ثبت مشخصات عامل کمک کننده از طرف بیمارستان اکتفا شود.

۲- برای رانندگان وسائط نقلیه که پس از تصادف

متواری میگردند و بفکر نجات جان مصدوم نیستند مجازات سنگین تعیین شود.

۳- بمأمورین خدمتگزار پلیس و ژاندارم آموزش شود مصدومین حوادث را هر چند که جراحات آنان سطحی باشد قبل از هر گونه تحقیق و بازرجویی بلافاصله بمرکز درمانی برسانند و اگر تحقیقات فوری ضرورت داشته باشد این کار در بیمارستان انجام گیرد.

۴- برای صاحبان وسائط نقلیه که در بیمه وسیله نقلیه خود اهمال ورزند و در فرصت قانونی اقدام به بیمه شخص ثالث ننمایند جریمه و مجازات قابل توجهی در نظر گرفته شود.

۵- دولت تمام بیمارستانها را از دولتی و خصوصی را مکلف نماید برای درمان مصدومین نهایت مراقبت را بعمل آورد و از نقل و انتقال مصدوم در هر مرحله از معالجات خودداری ننماید مگر اینکه امکان مداوای کامل مصدوم در یک بیمارستان فراهم نباشد. ضمناً برای تأمین هزینه مصدومینی که به بیمارستان خصوصی مراجعه میکنند در حالیکه بیمه نیستند و یا اینکه بیمه تعهدی در قبال آنها ندارد چاره‌ای بیاندیشد.

۶- تعمیرگاههای اتومبیل مکلف شوند که تحت مقررات و ضوابط خاصی که برای مردم مشکلاتی ایجاد نشود با اجازه پلیس اقدام به تعمیر اتومبیل های حادثه دیده نمایند.

۷- برای تشویق حسن خیرخواهی مردم و آگاهی عمومی از واقعیت قانون و کمک بمصدومین حوادث دولت از وسائل ارتباط جمعی مانند رادیو - تلویزیون و مطبوعات استفاده نماید و بتوضیح و تفسیر قوانین و مقررات جاری کشور از این طریق اقدام نماید.

همکاران گرامی امیدوارم این عرایض مورد تأیید شما نمایندگان محترم ملت ایران و اعضاء محترم دولت قرار گیرد. بامید فردائی که جان انسانها دستخوش بی‌نفاوتی و بازیچه بیم و هراس قرار نگیرد و مردم دستگیری از مستحقان و کمک به آسیب دیدگان را وظیفه اولیه خود بشمار آورد و ایرانی با سابقه درخشان نیکو کاری به انجام خدمت و جلب رضای خالق و مخلوق سرفراز و رستگار باشد. متشکرم (احسن - احسن).

نایب رئیس - آقای مهندس فیروز عدل تشریف بیاورید.

مهندس فیروز عدل - با کسب اجازه از مقام معظم

ریاست - همکاران ارجمند

بطوریکه مشاهده فرمودید در هفته‌ای که گذشت احساسات بی‌شائبه و بی‌نظیری که از طرف عموم طبقات مردم کشور به رهبر دانا و توانای خود ابراز گردید بهترین نشانه شاهدوستی و میهن پرستی و بارزترین نمونه اتحاد و همبستگی شاه و ملت و نمایانگر مراتب حق شناسی مردم ایران نسبت به رهبر خردمند و عاقل قدر ملک و ملت ایران بود (صحیح است) کشور ما که در پرتو عنایات و توجهات خاص شاهنشاه آریامهر عالیترین مدارج ترقی و تعالی را طی نمود در دهه اول انقلاب شاه و ملت به پیشرفتهای شگفت انگیزی در کلیه شئون سیاسی و اقتصادی و اجتماعی نائل شده اطمینان کامل دارد که در تحت توجهات ایزدمنان و در زیر سایه چنین رهبری خواهد توانست در دهه دوم این انقلاب عظیم از مرز تمدنی که شاهنشاه اراده فرموده اند بگذرد و در دنیای پیشرفته کنونی در رده اول قرار گیرد (صحیح است - احسن) ضمناً از موقعیت استفاده نموده گزارش مسافرت اعضاء کمیسیون کشاورزی مجلس شورای ملی را با متحضار همکاران ارجمند میرسانم

روز جمعه بیست و دوم دیماه بنا بدعوت جناب آقای روحانی وزیر محترم کشاورزی و منابع طبیعی کمیسیون کشاورزی مجلس شورای ملی به همراهی جناب آقای دکتر همایون تفر معاونت پارلمانی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی برای بازدید از پیشرفتهای کشاورزی استانهای فارس و ساحلی به شیراز و بندرعباس عزیمت کرد.

اعضای کمیسیون کشاورزی مجلس شورای ملی صبح روز شنبه ۲۳/۱۰/۵۱ از اراضی که در منطقه رامجرد که در ۸۰ کیلومتری شیراز بمنظور اجرای طرح مجتمع و برای دامداری خریداری شده است بازدید کرد از این اراضی که ۱۲۵۰ هکتار است ۹۵۰ هکتار آن در سال جاری زیر کشت جو بوده و بی‌ریزی ساختمانها شروع شده و با کوشش وجدیتی که از طرف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی اعمال میشود امید است در اندک مدت کلیه تأسیسات آن خانمه بابدو از این منبع بزرگ سهم قابل توجهی از احتیاجات گوشتی مملکت تأمین گردد. بطوریکه

نمایندگان محترم مجلس شورای ملی استحضار دارند برنامه توسعه دامپروری در رأس برنامه‌های دولت قرار دارد و در برنامه عمرانی پنجم اعتبارات هنگفتی برای این منظور تأمین گردیده و امید است با اقداماتی که بعمل آمده مسئله کمبود تولید گوشت از قطب‌های مختلف دامداری که در نقاط مختلف کشور بوجود آمده و می‌آید بتدریج حل شود.

پس از آن اعضاء کمیسیون از سد داریوش کبیر واقع در درودزن ۱۰۰ کیلو متری شیراز بازدید بعمل آورد در محل این سد که در ۲۵۰۰ سال پیش سد انحرافی ساخته شده بود اکنون سدی با گنجایش ۹۹۳ میلیون متر مکعب بر روی رودخانه کربسته شده است و با احداث این سد علاوه بر اینکه ۴۱ هزار هکتار از اراضی منطقه درودزن بطور دائم با نحوه آبیاری نوین مشروب میشود از لحاظ تأمین آب آشامیدنی شهر شیراز و تأمین آب مورد نیاز کارخانجات کود شیمیائی و پالایشگاه نفت و کنترل سیلابهای بهاره که معمولاً خسارات فراوانی ببار می‌آورد و همچنین پرورش ماهی و جلب توریست شایان اهمیت میباشد. طبق برنامه تنظیمی اعضاء هیئت از مؤسسه خاک شناسی و حاصلخیزی خاک فارس بازدید بعمل آورد این مؤسسه جوان در مدت کوتاهی توانسته است بدون استفاده از متخصصین خارجی اقدامات بسیار جالب توجه و سودمندی درباره مطالعه خاکهای زراعی و جمع‌آوری و تکمیل اطلاعات لازم بمنظور تهیه نقشه‌های خاک شناسی و انجام بررسیهای مربوط به تعیین روش صحیح استفاده از اراضی و نحوه تقویت آنها در جهت افزایش تولید در واحد سطح برای زراعت های مختلف در شرایط اقلیمی متفاوت منطقه انجام دهد و همچنین ایستگاه کشاورزی زرقان که در حدود ۲۰۰ هکتار میباشد روی درختان میوه و سبزی و صیفی و انواع گندمهای مناسب و دانه‌های روغنی و چغندر قند از لحاظ به‌گیری و به زراعی مطالعات و بررسیهای جالب توجهی بعمل آورده و با توزیع نهال و بذور اصلاح شده کمک‌های شایانی به کشاورزان و باغداران انجام میدهد.

دولین مسافرت موقعیت مناسبی دست داد که از آن اعضاء کمیسیون از سد داریوش کبیر واقع در درودزن ۱۰۰ کیلو متری شیراز بازدید بعمل آورد در محل این سد که در ۲۵۰۰ سال پیش سد انحرافی ساخته شده بود اکنون سدی با گنجایش ۹۹۳ میلیون متر مکعب بر روی رودخانه کربسته شده است و با احداث این سد علاوه بر اینکه ۴۱ هزار هکتار از اراضی منطقه درودزن بطور دائم با نحوه آبیاری نوین مشروب میشود از لحاظ تأمین آب آشامیدنی شهر شیراز و تأمین آب مورد نیاز کارخانجات کود شیمیائی و پالایشگاه نفت و کنترل سیلابهای بهاره که معمولاً خسارات فراوانی ببار می‌آورد و همچنین پرورش ماهی و جلب توریست شایان اهمیت میباشد. طبق برنامه تنظیمی اعضاء هیئت از مؤسسه خاک شناسی و حاصلخیزی خاک فارس بازدید بعمل آورد این مؤسسه جوان در مدت کوتاهی توانسته است بدون استفاده از متخصصین خارجی اقدامات بسیار جالب توجه و سودمندی درباره مطالعه خاکهای زراعی و جمع‌آوری و تکمیل اطلاعات لازم بمنظور تهیه نقشه‌های خاک شناسی و انجام بررسیهای مربوط به تعیین روش صحیح استفاده از اراضی و نحوه تقویت آنها در جهت افزایش تولید در واحد سطح برای زراعت های مختلف در شرایط اقلیمی متفاوت منطقه انجام دهد و همچنین ایستگاه کشاورزی زرقان که در حدود ۲۰۰ هکتار میباشد روی درختان میوه و سبزی و صیفی و انواع گندمهای مناسب و دانه‌های روغنی و چغندر قند از لحاظ به‌گیری و به زراعی مطالعات و بررسیهای جالب توجهی بعمل آورده و با توزیع نهال و بذور اصلاح شده کمک‌های شایانی به کشاورزان و باغداران انجام میدهد.

اعضای کمیسیون کشاورزی مجلس شورای ملی صبح روز شنبه ۲۳/۱۰/۵۱ از اراضی که در منطقه رامجرد که در ۸۰ کیلومتری شیراز بمنظور اجرای طرح مجتمع و برای دامداری خریداری شده است بازدید کرد از این اراضی که ۱۲۵۰ هکتار است ۹۵۰ هکتار آن در سال جاری زیر کشت جو بوده و بی‌ریزی ساختمانها شروع شده و با کوشش وجدیتی که از طرف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی اعمال میشود امید است در اندک مدت کلیه تأسیسات آن خانمه بابدو از این منبع بزرگ سهم قابل توجهی از احتیاجات گوشتی مملکت تأمین گردد. بطوریکه

اعضای کمیسیون کشاورزی صبح روز دوشنبه از شیراز به بندرعباس عزیمت کرد و با وجود ضیق وقت از کلیه طرحهای عمرانی انجام شده و در دست اقدام بازدید بعمل آورد و از طرحهای عمرانی که در سطح استان انجام میگردد آگاهی کامل پیدا نمودند و چون در مورد طرحهای عمرانی توسط هیئت هائیکه قریباً از بندرعباس بازدید بعمل آورده‌اند گزارش کاملی بعرض نمایندگان محترم رسیده است لذا از ذکر مجدد يك يك طرحها و برنامه‌ها خودداری و لزوماً باستحضار میرساند که استان ساحلی به برکت این طرحها و برنامه‌های بسیار مترقیانه سریعاً بطرف عالیترین مرحله پیشرفت و ترقی سوق داده میشود و امید است این استان در آینده بسیار نزدیکی مقام و موقعیت خاص خود را پیدا نماید.

از جمله نقاطی که در بندرعباس این هیئت بازدید کرد باغ کشاورزی ایسین بود این باغ که بمنظور تحقیقات کشاورزی در زمینه انواع درختان گرمسیری و مرکبات و نباتات زینتی تأسیس گردیده است توانسته است اطلاعات بسیار سودمندی در دسترس کشاورزان این منطقه قرار دهد.

بطور کلی بعرض نمایندگان محترم میرسانم اقداماتی که در مدت کمتر از ۷ و ۸ سال در این دو استان بزرگ و مستعد انجام گرفته از هر لحاظ بی‌سابقه بود. این ترقیات و پیشرفتهای در پرتو انقلاب شاه و ملت در همه نقاط کشور متجلی است و وظیفه دارم از صمیم قلب مراتب سپاس قلبی خود را به پیشگاه رهبر با عظمت و اندیشمند ملت ایران تقدیم و از خداوند متعال تقوای عمر و بقای سلطنت چنین شاهنشاه عدالت گستر و ملت نواز را مسئلت نماید و سلامت و سعادت علیاحضرت شهبانوی گرامی و والاحضرت همایون ولایتعهد و خاندان جلیل

سلطنت پهلوی را از دستگاه ایزدمنان خواستارم. درخاتمه عرایضم از طرف خود و اعضای محترم کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی از جناب آقای مهندس روحانی وزیر محترم و فعال کشاورزی و منابع طبیعی که موجبات این مسافرت را فراهم فرموده اند صمیمانه تشکر نموده و مزید موقفیت ایشان و همکاران ارجمندشان را آرزو مندم (احسن) و همچنین از جنابان آقایان پیروز استاندار محترم فارس و مهندس ظهیری استاندار محترم ساحلی و بنادر و جناب آقای دکتر همایون فرمعاون پارلمانی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی که با این هیئت همکاری و همراهی فرموده اند کمال امتنان و تشکر را دارد. از توجهی که بعرایضم فرمودید بینهایت متشکرم. (احسن - احسن).

نایب رئیس - آقای طلوعی بفرمائید.

طلوعی - جناب آقای رئیس - نمایندگان محترم. با اینکه امروز بگفته از فرمایشات تاریخی شاهنشاه آریامهر در کنگره بزرگداشت انقلاب شاه و ملت میگردد؛ هنوز همه مردم ایران تحت تأثیر فرمایشات پرمغز و آموزنده رهبر بزرگ و پدر تاجدار خود هستند (صحیح است) و عظمت و شکوه تظاهرات ملی بمناسبت پایان نخستین دهه انقلاب که خازری در چشم دشمنان ایران و جواب دندان شکنی به همه بدخواهان ایران بود باین زودبها از خاطرها محزون خواهد شد (صحیح است). فرمایشات شاهنشاه در کنگره بزرگداشت انقلاب و تظاهرات عظیم ملی که طی هفته گذشته در ایران برپا شد نه فقط در ایران، بلکه در سراسر جهان نیز انعکاس عمیق و بسیار وسیعی داشته و بخصوص آن قسمت از فرمایشات شاهنشاه که به نفت و کمپانیهای نفتی و روابط آینده ایران با کمپانیها ارتباط پیدا میکند یکی از مهمترین مسائل مورد بحث مطبوعات و محافل بین المللی طی چند روز گذشته بوده است. (صحیح است). بجز محافل نفتی و مطبوعات وابسته به آنها که طبیعی است از اخطار شاهنشاه دچار ناراحتی و نگرانی شده اند، در سراسر جهان از فرمایشات شاهنشاه ایران استقبال شده و حتی مطبوعات نفتی هم این حقیقت را اذعان کرده اند که شاهنشاه ایران یکبار دیگر در پیشاپیش مبارزه کشور

های توگیدکننده نفت برای احقاق حقوق خود از شرکت های نفتی قرار گرفته اند (صحیح است) و باشجاعت و تیزی و موقع شناسی در آغاز این مبارزه کمپانیهای نفتی را در چنان شرایطی قرار داده اند که سرانجام ناچار از قبول یکی از دوشق پیشنهادی معظم له خواهند شد.

چون مذاکرات نفت هنوز در جریان است من بیش از این درباره این موضوع صحبتی نمیکنم و از موقع استفاده کرده میخوام درباره يك واقعه بسیار مهم بین المللی در جلسه امروز مجلس اشاره ای بکنم. نمایندگان محترم استحضار دارند که یکی از قدیمی ترین و طولانی ترین و مصیبت بار ترین جنگ های تاریخ بشری از سحرگاه روز گذشته تقریباً پایان رسیده و با قراردادی که روز شنبه گذشته در پاریس امضاء شد برای اولین بار پس از شانزده سال جنگ و خونریزی صلحی که البته هنوز کامل نیست بر ویتنام سایه افکنده است.

صلح در ویتنام که امیدواریم همه کشورهای منطقه آسیای جنوب شرقی را هم در برگیرد و علیرغم بعضی اظهار نظر های بدبینانه نسبت به آینده، دوام و قوام پیدا بکند آرزوی همه مردم صلحدوست دنیا بوده و موجی از شادی و امید در سراسر جهان بوجود آورده است (صحیح است). ملت ایران هم مانند همه ملل صلحدوست جهان از این موقفیت شادمان است و سیاست دولت ایران نیز هم بکرات در اعلامیه های مشترک رهبران ایران و سایر کشورهای جهان منعکس شده همواره مبتنی بر طرفداری ایران از حل مسالمت آمیز مسئله ویتنام بر اساس قرار دادهای ۱۹۵۴ ژنو و حق مردم ویتنام در تعیین سرنوشت خود بدون دخالت دیگران بوده است (صحیح است). شاهنشاه آریامهر در پیام هفته گذشته خود به برزیدت نیکسون بمناسبت آغاز دومین دوره ریاست جمهوری ایشان یکبار دیگر این آرزوی قلبی خود را درباره برقراری صلح در ویتنام تأکید فرمودند و اظهار امیدواری فرمودند که با استقرار صلح در جنوب شرقی آسیا دنیا بدوران تازه ای از ثبات و آرامش گام بگذارد و وقت مجلس بخصوص امروزها که کارهای بسیار مهمی در دستور داریم اجازه نمیدهد که من امروز درباره

مسئله ویتنام و اهمیت برقراری صلح در جنوب شرقی آسیا، آنطور که اهمیت این موضوع ایجاب میکند بحث بکنم، چون تجزیه و تحلیل این موضوع ساعتها وقت لازم دارد. اما فکر میکنم با نقل چند جمله از فرمایشات حکیمانه شاهنشاه حق مطلب را ادا کرده باشم شاهنشاه آریامهر در مراسم گشایش پنجاه و پنجمین کنفرانس بین المجالس در تهران اینطور می فرمایند:

«در دنیای کنونی دیگر زور و قدرت مادی پاسخگوی نهائی مشکلات نیست. در گذشته نیروی اسلحه خیلی بندرت نماینده حق بوده است. ولی امروزه این نیرو دیگر حتی برای تحمیل اراده خود نیز کفایت نمیکنند... در عصر کنونی که سرنوشت ملل جهان بیش از پیش بیکدیگر پیوسته است تعیین سرنوشت بشر را باید فقط در احترام بقانون و تفاهم و منطق و خردمندی جستجو کرد...»

شاهنشاه بزرگ ما این مطلب را شش سال قبل در بجهت جنگ ویتنام ایراد فرموده اند که صحت آن امروز نه فقط در مورد ویتنام، بلکه در مورد هر مسئله و موضوع دیگر جهانی هم ثابت است و اگر در بعضی نقاط دنیا مثل عراق هنوز زور و اسلحه بر سرنوشت ملت ها حکومت می کند، یقین بدانید که دوامی نخواهد داشت (صحیح است).

- اجازه بفرمائید بمناسبت آغاز دومین دهه انقلاب شاه و ملت عرایض خود را با نقل چند جمله دیگر از شاهنشاه آریامهر که واقعاً باید با آب طلا نوشت خاتمه بدهم شاهنشاه در کتاب انقلاب سفید میفرمایند:

«امروزه پیروزی واقعی ملت ها در قدرت نمائی نظامی و مادی آنها نیست... بلکه در درجه موقفیت آنها در غلبه بر فقر و جهل و بیسوادی، غلبه بر یعدالتی های قضائی و اجتماعی، در تمعیم دانش و تأمین سطح زندگی اقتصادی بهتر و رفاه و عدالت اجتماعی زیادتیر برای افراد نهفته است... در سیر تکاملی جامعه بشری دیگر دوران ماجراجوییها و استیلا طلبیهای گذشته پایان رسیده است و تنها میدان مبارزه ای که امروز نیروهای انسانی باید در آن بکار رفته مبارزه علیه جهل و فقر و گرسنگی و تبعیضات اجتماعی و اقتصادی و نژادی و نظائر آنهاست. جنگ واقعی امروز عالم بشریت، جهاد انسانها برای از میان بردن تبعیضها و یعدالتی های اجتماعی در سطح

ملی و بین المللی است. (احسن - احسن).

۳ - تصویب صورت جلسه قبل

نایب رئیس - نسبت به صورت جلسه قبل نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۴ - تقدیم ۳ فقره اصلاح بودجه ۱ - اصلاح بودجه سازمان پنبه و دانه های روغنی ۲ - اصلاح بودجه سازمان همکاری عمران منطقه ای ۳ - اصلاح بودجه اداره کل گمرک و تقدیم خلاصه کل بودجه اصلاح شده سال ۱۳۵۱ شرکت سهامی حسابرسی وزارت آب و برق بوسیله آقای قوام صدوری وزیر مشاور و معاون نخست وزیر

نایب رئیس - آقای قوام صدوری بفرمائید.

قوام صدوری (وزیر مشاور و معاون نخست وزیر) - با اجازه مقام محترم ریاست سه فقره اصلاح بودجه است مربوط به سازمان همکاری عمران منطقه ای و سازمان پنبه و دانه های روغنی و اداره کل گمرک که تقدیم میکنم و استدعای ارجاع به کمیسیون های مربوط را دارم همچنین در اجرای مفاد تبصره ماده ۲۷ قانون محاسبات عمومی يك نسخه از خلاصه کل بودجه اصلاح شده سال ۱۳۵۱ شرکت سهامی حسابرسی وزارت آب و برق جهت اطلاع کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تقدیم میشود.

نایب رئیس - لوائح به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۵ - تقدیم اساسنامه شرکت سهامی تأسیسات ساختمان بوسیله آقای دکتر بهرون معاون وزارت آبادانی و مسکن

نایب رئیس - آقای دکتر بهرون بفرمائید. **دکتر بهرون** (معاون وزارت آبادانی و مسکن) - با اجازه مقام معظم ریاست در اجرای قانون تأسیس شرکت سهامی تأسیسات ساختمانی اساسنامه این شرکت را جهت تصویب و ارجاع به کمیسیون های مربوط تقدیم مینماید.

نایب رئیس - لایحه به کمیسیون های مربوط ارجاع میشود.

۶ - تقدیم لایحه احتساب یکهزار ریال کمک هزینه افسران و همردیفان جزء حقوق آنان بوسیله تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ

نایب رئیس - تیمسار کاتوزیان بفرمائید.

تیمسار سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام ریاست و نمایندگان محترم بطوریکه استحضار دارید از سال ۱۳۴۲ با افسران و همردیفان ارتش شاهنشاهی و ژاندارمری کل کشور بآنها یک لیسانس ندارند ماهانه ۱۰۰ ریال کمک هزینه داده میشود همچنین به شهربانی از سال ۱۳۴۴ این کمک هزینه پرداخت میشود لایحه ای تقدیم میشود در صورتیکه تصویب بفرمائید این رقم جزو حقوق آنان بشود و از آن باز نشتگی کسر بشود (احسن)

نایب رئیس - لایحه به کمیسیون های مربوط ارجاع میشود.

۷ - تقدیم لایحه کنوانسیون راجع به منع تکمیل و توسعه تولید و ذخیره سلاحهای باکتریولوژیک و سمی و انهدام سلاحهای مذکور بوسیله آقای دکتر تاجبخش معاون وزارت خارجه

نایب رئیس - آقای دکتر تاجبخش بفرمائید.

دکتر تاجبخش (معاون وزارت امور خارجه) - با اجازه مقام ریاست بطوریکه خاطر نمایندگان محترم مستحضر است در بیست و ششمین اجلاس مجمع عمومی ملل متحد بموجب قطعنامه ۲۸۲۶ مورخ ۱۶ دسامبر ۱۹۷۱ که تصویب شده و از طرف دولت شاهنشاهی که یکی از بانیان طرح قطعنامه مزبور بوده است بامضاء رسیده است، نظر به اهمیت کنوانسیون مذکور در پیشرو امر خلع سلاح عمومی و کمک به تحکیم صلح جهانی که از مبانی سیاست خارجی دولت شاهنشاهی ایران میباشد اینک لایحه کنوانسیون راجع به منع تکمیل و توسعه و تولید و ذخیره سلاحهای باکتریولوژیک (بیولوژیک) و سمی و انهدام سلاحهای مذکور را به پیوست متون فرانسه و انگلیسی تقدیم و تقاضای تصویب آن را دارم.

نایب رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۸ - ادامه مذاکره در گزارش شور اول کمیسیون برنامه راجع به لایحه برنامه و بودجه کشور

نایب رئیس - به بحث در گزارش شور اول برنامه و بودجه کشور ادامه میدهم ماده ۲۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۳ - سازمان برای تعیین معیارها و استانداردها و همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط بطرحهای عمرانی آئین نامه ای تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بر اساس دستور العمل لازم بدستگاههای اجرائی ابلاغ مینماید و دستگاههای اجرائی موظف بر رعایت آن میباشند.

نایب رئیس - نسبت بماده ۲۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد می نماید که کلمه آن به بعد از کلمه اساس در ماده ۲۳ اضافه گردد.

باتقدیم احترام - جندقی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید.

در ماده ۲۳ تصویب هیئت وزیران حذف تصویب شورای اقتصادی و اجتماعی منظور شود.

دکتر سید محمدرضا تنکابنی

نایب رئیس - ماده ۲۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۴ - منابع مالی دولت جهت اجرای عملیات هر برنامه عمرانی و برنامه های سالانه از محل درآمد نفت و مشتقات آن، مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم و سایر درآمدهای دولت و نیز وامها و اعتبارات داخلی و خارجی میباشد و وجوه مربوط در خزانه متمرکز خواهد شد. میزان و نحوه تأمین اعتبار هر برنامه عمرانی از منابع مالی مذکور ضمن قانون همان برنامه تعیین و بتصویب خواهد رسید.

نایب رئیس - در ماده ۲۴ نظری نیست؟ آقای

حکمت یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - با اجازه جناب آقای رئیس و همکاران ارجمند، سؤالی که داشتم این است این لایحه مربوط بسازمان برنامه و بودجه کل کشور است کلمه

بودجه آورده شده تعریفی هم از بودجه شده در مورد برنامه سالانه عمرانی در قسمت منابع مالی ذکر می کند منبع مالی بودجه نشده بنده فکر میکنم که در اینجا کلمه بودجه کل کشور افتاده یا در چاپ نگذاشته اند یا از اول این بودجه نبوده بهرحال بنظر من بعد از کلمه جهت عملیات هر برنامه عمرانی و برنامه سالانه، بودجه کل کشور، باید اضافه بشود چون برنامه سالانه را از بودجه کل کشور تفکیک کردید مفاهیم فرق دارد خواهش میکنم توضیح بفرمائید و اگر اصلاحش وارد است اینرا اصلاح بفرمائید.

نایب رئیس - نظر دیگری نیست؟ آقای دکتر مجیدی توضیح دارید بفرمائید.

مجیدی (وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه) - باکسب اجازه از مقام ریاست در توضیح این مطلب عرض میکنم که در واقع بودجه کل کشور اساسش در قانون محاسبات عمومی روشن شده و تعاریف لازم آنجا ذکر شده است آنچه که این تغییر با ادغام برنامه های عمرانی در بودجه کل کشور پیش می آورد اینجاست که ولذا تکرار آنچه در قانون محاسبات عمومی هست لازم تشخیص داده نشده است.

نایب رئیس - نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۲۵ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵ - میزان وامها و اعتبارات خارجی بصورت نقد یا از طریق انتشار اوراق قرضه و خرید کالا و خدمات از خارج یا تضمین وامها و اعتبارات مذکور که جهت تأمین تمام یا قسمتی از هزینه طرحهای عمرانی تحصیل میشود طبق قانون هر دوره برنامه عمرانی تعیین و مشخص می گردد و میزان وامها و اعتبارات که تحت عناوین فوق طی هر دوره برنامه عمرانی جهت تحصیل و یا تضمین آن موافقتنامه یا قرارداد منعقد میشود نباید از کل مبلغ تعیین شده در قانون برنامه عمرانی همان دوره تجاوز نماید. امور مربوط بوامها و اعتبارات خارجی در وزارت دارائی متمرکز می گردد و وزارت دارائی بنماینده گی از طرف دولت مجاز است با رعایت بند ماده ۳ این قانون در حد میزان تعیین شده فوق نسبت بتحصیل

وامها و اعتبارات اقدام نموده و قراردادها و موافقتنامه های مربوط را امضاء نماید وزارت دارائی مکلف است گزارش کاملی از وامها و اعتبارات خارجی که تا پایان شهریور و اسفندماه هر سال جهت تحصیل یا تضمین آن قرارداد و یا موافقتنامه امضاء شده تهیه و بکمیسیونهای برنامه و بودجه و دارائی مجلسین تسلیم نمایند.

تبصره ۱ - انجام مذاکرات مربوط بتحصیل وام و یا اعتبار مشترکات توسط دستگاه اجرائی مربوط و وزارت دارائی صورت خواهد گرفت.

تبصره ۲ - میزان استفاده از منابع مالی خارجی در هر سال نباید از مبلغ کل پیش بینی شده در بودجه همان سال تجاوز نماید.

نایب رئیس - در ماده ۲۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید.

در ماده ۲۵ جهت تحصیل وام به بند ماده ۳ اشاره شده در حالیکه بتدقیق مربوط باعطای وام میباشد و بهر صورت معتقد به تفکیک دریافت وام از نظر داخلی و خارجی میباشد که شرایط هر یک باید جداگانه باشد.

دکتر سید محمدرضا تنکابنی

نایب رئیس - ماده ۲۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۶ - در مواردیکه اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی بعهده یک شرکت دولتی یا مؤسسه بازرگانی وابسته بدولت محول شده است و اجرای طرح مذکور مستلزم تحصیل وام و یا اعتبار خارجی است دولت میتواند بنا بپیشنهاد وزارت دارائی بشرکت یا مؤسسه مزبور اجازه دهد که نسبت بتحصیل وام یا اعتبار مورد نظر با جلب موافقت قبلی وزارت دارائی نسبت بشرایط قرارداد اقدام نموده و قراردادهای مربوط را پس از تصویب هیئت وزیران بنام خود امضاء و مبادله نموده و بموقع اجرا بگذارد. شرکت یا مؤسسه موظف است اقساط اصل و بهره و سایر هزینه های مربوط بوامها و

اعتبارات مذکور را در بودجه خود منظور و در سرسیدهای مقرر پرداخت نماید.

تبصره - دولت میتواند در صورت لزوم و بنا به پیشنهاد وزارت دارائی بآن وزارت اجازه دهد وام یا اعتبار موضوع این ماده را از طرف دولت تضمین نماید. در صورتیکه شرکت یا مؤسسه وام گیرنده بتهدات مربوط عمل ننماید وزارت دارائی میتواند رأساً و یا از طریق بانک مرکزی ایران مطالبات خود را از این بابت از محل درآمدهای جاری و یا دارائیهای نقدی (منجمله سپرده - های بانکی) و سایر دارائیهای شرکت یا مؤسسه وام گیرنده وصول نماید.

نایب رئیس - در ماده ۲۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی
محترماً پیشنهاد مینماید در ماده ۲۶ قانون برنامه و بودجه بعد از کلمه «تصویب هیئت وزیران» کلمات «و تأیید کمیسیونهای برنامه و بودجه و دارائی مجلسین» اضافه شود.

بالتقدیم احترام - امان الله ریگی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه بودجه و برنامه پیشنهاد میشود ماده ۲۶ حذف شود

دکتر محمد حسین موسوی

نایب رئیس - ماده ۲۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۷ - مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات وابسته بدولت که برای تأمین قسمتی از هزینه طرحهای سرمایه گذاری خود که از محل اعتبارات عمرانی دولت تأمین نمیکردند احتیاج بتحصیل وام یا اعتبار خارجی داشته باشند باید موافقت کتبی وزارت دارائی را نسبت بمبلغ وام و شرایط و مفاد قرارداد مربوط بآن حصیل نمایند.

کلیه شرکتهاییکه بموجب قوانین و مقررات خاص

خود مشمول قوانین و مقررات دولتی در مورد آنها موقوف بذکر نام آنها میباشد و نیز هر مؤسسه یا شرکت دولتی یا وابسته بدولت که بموجب قانون خاص اختیار تحصیل وام یا اعتبار خارجی را داشته باشد نیز مشمول این ماده خواهند بود.

نایب رئیس - در ماده ۲۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۲۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۸ - تعهد و پرداخت هرگونه وجهی برای اجرای طرحهای عمرانی با توجه بماده ۲۱ این قانون بر اساس قانون محاسبات عمومی و قانون بودجه کل کشور صورت خواهد گرفت. متخلفین از حکم این ماده و همچنین اشخاصیکه در اجرای طرحهای عمرانی بدون تأمین اعتبار مبادرت بصدور دستور یا امضای سند یا قرارداد یا قولنامه و نظائر آن که دینی بر ذمه دولت ایجاد کند بنمایند مشمول مجازات مقرر در ماده ۸۵ قانون محاسبات عمومی خواهند بود.

نایب رئیس - در ماده ۲۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۲۹ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۹ - از تاریخ شروع برنامه پنجم عمرانی کشور وزارت دارائی عهده دار پرداخت اعتبارات مصوبه بودجه کل کشور اعم از اعتبارات جاری و عمرانی و نیز پرداخت بدهیها و وصول مطالبات ناشی از اجرای برنامههای عمرانی گذشته خواهد بود تعیین و تشخیص بدهیها و مطالبات ناشی از اجرای برنامههای عمرانی گذشته بعهده سازمان است.

سازمان اعتبار لازم برای پرداخت بدهیهای مربوط به برنامههای گذشته را همه سال در بودجه کل کشور منظور خواهد کرد.

نایب رئیس - در ماده ۲۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۳۰ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۰ - کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که

در بودجه عمومی دولت بتصویب میرسد بر اساس گزارش های اجرایی بودجه و پیشرفت عملیات در دوره های معین شده توسط کمیتهای مرکب از نمایندگان وزارت دارائی و سازمان تخصیص داده میشود. نحوه تخصیص اعتبارات فوق الذکر و دوره های آن بموجب آئیننامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت دارائی و سازمان بتصویب هیئت وزیران می رسد.

نایب رئیس - در ماده ۳۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۳۱ قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۱ - بازپرداخت اقساط اصل و پرداخت بهره و نیز کارمزد و سایر هزینه های بانکی و غیر بانکی مربوط بوامها و اعتبارات خارجی که طبق قوانین و مقررات برنامه های عمرانی و یا سایر قوانین بمنظور تأمین و پرداخت هزینه طرحهای عمرانی اخذ شده و خواهد شد بعهده وزارت دارائی می باشد و انجام این پرداخت ها نیاز بکسب مجوز جداگانه ای نخواهد داشت.

سازمان همه ساله اعتبار لازم جهت انجام این پرداختها را در بودجه کل کشور منظور خواهد کرد.

نایب رئیس - در ماده ۳۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی رسیده قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام ریاست عظام

پیشنهاد می کنم تبصره ذیل بماده (۳۱) قانون برنامه و بودجه کشور اضافه شود.

تبصره - وجوهی که از محل اعتبارات عمرانی جهت اجرای طرحهای عمرانی غیر انتفاعی بمؤسسات عام المنفعه پرداخت میشود بصورت کمک بلاعوض خواهد بود.

خطیبی

نایب رئیس - ماده ۳۲ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۲ - وجوهیکه از محل اعتبارات عمرانی

جهت اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی بدستگاههای اجرایی مربوط پرداخت می شود بصورت وام خواهد بود. دستگاهیکه بدین ترتیب وام دریافت میکند مکلف است اصل و بهره متعلقه را طبق قرارداد منعقد شده با وزارت دارائی در سررسید مقرر بخزانه پردازد.

نایب رئیس - در ماده ۳۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۳۳ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۳ - در مورد برخی از طرحهای انتفاعی که توسط شرکت دولتی و مؤسسات وابسته بدولت اجرا میشود شورای اقتصاد میتواند پیشنهاد سازمان اجازه دهد حداکثر تا پنجاه درصد از اعتبار لازم برای اجرای طرح انتفاعی بصورت بلاعوض اعطاء شود.

نایب رئیس - در ماده ۳۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۳۴ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۴ - سازمان موظف است در مورد اجرای فعالیتهای طرحهای عمرانی که هزینه آن از محل اعتبارات جاری و عمرانی دولت تأمین میشود بمنظور ارزشیابی و از نظر مطابقت عملیات و نتایج حاصله با اهداف و سیاست های تعیین شده در قوانین برنامه عمرانی و قوانین بودجه کل کشور، دستور العملها، مشخصات طرحها و مقایسه پیشرفت کار با جداول زمانی فعالیتهای جاری و طرح های عمرانی مربوط نظارت کند و برای انجام این منظور بطور مستمر از عملیات طرحها و فعالیتهای دستگاههای اجرایی بازدید کند و دستگاه اجرایی را مرتباً در جریان نظارت و نتایج حاصل از آن بگذارد.

نایب رئیس - در ماده ۳۴ نظری نیست؟ آقای دکتر موسوی بفرمائید.

دکتر موسوی - در موقع بحث در کلیات لایحه نظرانی داشتم که بطور اختصار بعرض رساندم همانطور که توضیح دادم در ماده ای که مربوط است به وظایف سازمان برنامه گفته شده است که وظیفه نظارتی را طبق فصل نهم انجام میدهد در فصل نهم تنها ماده ای که اختیار

طرح و جلوگیری از پرداخت هزینه‌های آنرا به نخست وزیر پیشنهاد نماید.

انوشیروانی

مقام محترم ریاست

پیشنهاد مینماید در سطر هفتم ماده ۳۴ کلمه «و بازرسی» به بعد از بازدید اضافه شود.

با تقدیم احترام - دکتر قهرمان

ریاست محترم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید که در ماده ۳۴

قانون برنامه و بودجه کشور اصلاحات زیر بعمل آید:

۱- بعد از جمله بطور مستمر جمله «طبق برنامه جداگانه» اضافه شود.

۲- بعد از جمله دستگاههای اجرائی جمله «بوسیله کارشناسان یا هیئت‌های نظار صلاحیتدار و طبق آئین‌نامه جداگانه نظارت و ارزشیابی همگام با پیشرفت عملیات اجرائی» اضافه گردد.

با تقدیم احترامات - مهندس عباس زاهدی

نایب رئیس - ماده ۳۵ قرائت می‌شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵ - دستگاههای اجرائی موظفند در پیشرفت

فعالتهای جاری و طرحهای عمرانی مراقبت دائم بعمل آورده و منظماً بر تپیی که از طرف سازمان تعیین می‌شود گزارشها و اطلاعات لازم را بسازمان تسلیم نمایند و کلیه تسهیلات و همکاری لازم را برای نظارت و ارزشیابی سازمان بر نتایج اجرای فعاليتها و طرحها از هر حیث فراهم سازند.

نایب رئیس - در این ماده نظری نیست؟ (اظهاری نشد). ماده ۳۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۶ - وزارت دارائی در فواصل زمانی منظم صورت کاملی از مبالغی که ذیحسابان از محل اعتبارات عمرانی پرداخت میکنند طبق روشی که بین وزارت دارائی و سازمان توافق میشود تهیه و بسازمان ارسال مینماید.

نایب رئیس - در ماده ۳۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد). ماده ۳۷ قرائت میشود.

میدهد به سازمان برنامه همین ماده است در اینجا هم ملاحظه میفرمائید وظیفه سازمان برنامه اینست که از عملیات اجرائی بازدید کند و نتیجه بازدید خودش را بدستگاههای اجرائی اطلاع بدهد نتیجه اینکه سازمان برنامه وظیفه اش تبدیل میشود از جهت نظارتی که بزرگترین وظیفه سازمان برنامه است بیک بازرسی ساده و بر این بازرسی ساده هم کوچکترین ضمانت اجرائی در نظر گرفته نشده و این سازمان تبدیل شده به یک سازمانی که کارش اینست که فقط مطالعه کند و گزارش کار خودش را بر رئیس مربوطه اش بدهد در صورتیکه رهبر مملکت وقتی الهام میداند منظورشان این بود که این سازمان به سازمانی تبدیل شود که در تمام شئون اجتماعی، اقتصادی، عمرانی مملکت توانائی این را داشته باشد که نظارت داشته باشد و بر این نظارت هم نتیجه‌ای مترتب شود این بزرگترین ماده‌ای است که از جهت وظایف سازمان برنامه عنوان شده و در آن هیچ وجه سانکسیون و ضمانت اجرا نیست و خیال میکنم اگر خود دولت هم دقت کافی بکند خواهد دید که به این ماده و آثار آن نمیتوان این امید را داشت که سازمان برنامه بتواند فردا در دستگاههای اجرائی مملکت در اجرای وظایف و بخصوص پیاده کردن برنامه عمرانی نظارت دقیق داشته باشد از این جهت در مورد این فصل پیشنهادی دادم که بر این نظارت یک سانکسیون هم گذاشته بشود آن پیشنهاد خوانده خواهد شد و امیدوارم که مورد توجه کمیسیون و دولت و مجلس قرار بگیرد.

نایب رئیس - نظر دیگری در ماده ۳۴ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد های رسیده قرائت می‌شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

ضمن تقدیم احترام باتوجه باینکه ضمانت اجرائی برای نظارت سازمان در اجرای برنامه‌ای عمرانی پیش‌بینی نشده است پیشنهاد مینماید که تبصره ذیل بماده ۳۴ اضافه گردد.

تبصره - در مورد هریک از طرحهای مورد عمل دستگاههای اجرائی هرگاه سازمان بی‌ترتیبی در کار مهندسین مشاور و پیمانکاران و روش دستگاههای اجرائی مشاهده نماید مکلف است ضرورت متوقف گذاشتن

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۷ - سازمان موظف است گزارشهای مربوط به پیشرفت عملیات عمرانی و بودجه کل کشور را بشرح زیر تنظیم و به نخست وزیر تسلیم نماید:

۱- گزارش شش ماهه حاوی پیشرفت عملیات و مشکلات اجرای طرحها و فعاليتها با توجه به پرداخت‌های انجام شده و همچنین پیشنهادهای مشخص جهت رفع این مشکلات.

۲- گزارش اقتصادی سالانه شامل تجزیه و تحلیل وضع اقتصادی کشور در سال گذشته و پیش‌بینی وضع سال جاری و سال بعد.

گزارش مزبور باید با همکاری وزارت دارائی - وزارت اقتصاد و بانک مرکزی ایران منتهی تا پایان شهریور ماه هر سال توسط سازمان به نخست وزیر تسلیم شود.

۳- گزارش جامع در باره عملیات انجام شده و کارهای ناتمام در هر دوره برنامه باضمم خلاصه‌ای از هزینه‌های عمرانی پرداخت شده حداکثر تا شش ماه پس از پایان هر دوره برنامه.

گزارش مربوط به هر دوره برنامه باید حیاتی اظهار نظر صریح نسبت بارزشیابی عملیات و تحقق هدفهای برنامه بوده و پیوست گزارش جامع عملکرد هر دوره برنامه توسط نخست وزیر بمجلس تقدیم شود.

نایب رئیس - در ماده ۳۷ نظری هست؟ آقای حکمت یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - با اجازه همکاران ارجمند در فصل نظارت آنطور که دوست محترم جناب آقای دکتر موسوی فرمودند بقدری برداشت مطلب در سطح پائین است که حد و وصف ندارد بیک مقدار توصیه، بیک مقدار گزارش بدون سانکسیون. اما در ماده ۳۷ تنها کسی که از نظر دور داشته شده نمایندگان مجلس هستند اهل‌البیت ادری بمافی‌البیت آنکس که بحساب نیامده نمایندگان مجلس هستند با آنکه نظار واقعی آنها هستند و شما در برنامه چهارم گفتید که برنامه‌های عمران باید با جلب نظر نمایندگان باشد این مطلب کجاست؟ این گفته که بایستی گزارش سالانه‌ای به مجلس داده شود درباره

اینکه برنامه چقدر پیشرفت کرده ارزشیابی بکنند که در کجا توفیق داشتند و در کجا توفیق نداشتند و امروز آمدید موقوف کردید که بعد از تمام برنامه آنهم پس از ۶ ماه گزارش داده شود این صحیح نیست بایستی نظارت نمایندگان ملت نسبت باین برنامه‌های عظیم و نسبت به این مقاصدی که آرزو و آمال ملت است یک نظارت شدید و دائم و پیگیر باشد نمیشود از نظر آنها دور داشت و بعد از ختم و اتمام برنامه بآنها گفت که توفیق یافتیم یا توفیق نیافتیم در کجا اشکال بود و در کجا اشکال نبود چه سطحی دارد که سه ماه پس از هر سال برنامه‌ای، همانطور که در برنامه چهارم بود، گزارش بمجلس بدهید اشکالات خودتان را با مجلس در میان بگذارید توفیق‌هایتان را با مجلس در میان بگذارید آنجا که موفق شدید بهترین مشوق شما مجلسیان هستند و آنجا که موفق نشدید بهترین کمک و مددکار شما مجلسیان هستند به نمایندگی ملت، لذا در زمینه این ماده دو پیشنهاد دارم که تقدیم می‌کنم.

نایب رئیس - آقای دکتر المونی بفرمائید.

دکتر المونی - در مورد فرمایش همکار محترم جناب آقای حکمت یزدی باید عرض کنم که ماعلی‌الاصول همیشه موافق این کار بوده‌ایم که نمایندگان از نظر کارهای عمرانی حوزه انتخابیه در کار برنامه پیشنهاد بدهند و نظراتشان مورد قبول و توجه دولت و طراحان برنامه باشد دولت هم باین کار توافق است و دستوراتی در این مورد صادر کردند و این کار عملاً میشود البته تا آن حدودی که بصورت تناخلقوا پیش نیاید یعنی قوه مقننه و مجریه و ضمانت مشخص باشد با این کار موافق هستیم از دولت هم میخواهیم و دولت هم صدرصد موافق است چنانچه الان هم همانطور که اطلاع دارید هر نماینده‌ای چه بصورت استانی و چه فردی برای حوزه انتخابیه طرحی تهیه بکند و در اختیار طراحان برنامه گذاشته بشود شاید بعضی از دوستان بگویند که تمام پیشنهادات اجرا نمی‌شود البته توقع نمی‌شود داشت که همه پیشنهادات را قبول کنند چون باید هم آهنگ با امکانات مملکت باشد ولی سعی ما این است که خواسته‌های مردم را بگیریم و بصورت‌هایی که لازم است و بصورت‌های علمی در اختیار طراحان برنامه بگذاریم

و از دولت و طراحان برنامه هم بخواهیم که از این نظرات جدا کتر استفاده را بکنند در طی برنامه سوم و چهارم هم مقدار زیادی از این پیشنهادات مورد توجه قرار گرفته و در برنامه پنجم هم فشار می آوریم و خواهیم خواست و تقاضای کنیم که این کار بشود در مورد نظرات که آقای دکتر موسوی فرمودند این صحیح است ما هم معتقدیم که باید نظرات بیشتری در کارهای عمرانی بشود و سازمان برنامه نظرات بیشتری در اجرای این طرحها داشته باشد مخصوصاً نظرات و بازرسی، البته پیشنهادات می رود به کمیسیون و در کمیسیون مطرح میشود و دوستان خود ما هم خیلی پیشنهاد دادند، اینها را باید در کمیسیون مطرح کنیم و بینیم چه پیشنهاداتی قابل اجراء است، صورتی هم نشود که واقعا دستگاههای بازرسی هم تمام کارهای عمرانی را مختل بکنند هر دو جنبه را باید در نظر گرفت البته سازمانی مثل سازمان برنامه باید این اختیار و نظارت را داشته باشد ولی طوری هم نباشد که قسمت اعظم طرحها بایک گزارش و یا یک بازرسی و یا یک نظارت متوقف بشود پیشنهاد می رود در کمیسیون و راههای منطقی را باید پیدا کرد که هم کارهای عمرانی متوقف نشود و هم از ریخت و پاش و افراط و تفریط و احتمالاً کارهای خلافی که میشود جلوگیری شود بنده خیال می کنم که در موقع طرح در کمیسیون برنامه با توجه با اساس این لایحه که خوشبختانه اختیارات مجلس و اختیارات کمیسیون برنامه در امر برنامه ریزی و سایر جهات زیاد تر خواهد شد ولی اجازه بفرمائید تمام این مسائل در کمیسیون مطرح بشود و آنچه که بمصلحت مملکت است مسلماً مورد قبول قرار خواهد گرفت (صحیح است).

نایب رئیس - در ماده ۳۷ نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۳۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۸ - دستگاههای اجرائی که بیش از بیست و پنج درصد منابع مالی خود را از محل بودجه عمومی دریافت میدارند از نظر پرداخت حقوق و مزایای کارکنان خود موظف بر رعایت تصمیمات شورای حقوق و دستمزد.

میباشند و درباره آنها نظارت طبق مفاد این فصل بعمل خواهد آمد.

نایب رئیس - در ماده ۳۸ نظری هست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام ریاست عظمی

پیشنهاد می کنم در انتهای ماده ۳۸ لایحه برنامه و بودجه کشور این جمله اضافه شود.

« حکم این ماده شامل مؤسسات عام المنفعه که بر طبق موازین اساسنامه خود دارای مقررات خاص هستند نخواهد بود.

خطیبی

نایب رئیس - ماده ۳۹ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۹ - اجرای ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی مصوب پانزده دیماه ۱۳۴۹ در مورد معاملات مربوط بطرحهای عمرانی در صورتیکه مبلغ معامله متجاوز از یکصد میلیون ریال باشد موقوف بآنستکه تصمیم هیئت سه نفری به پیشنهاد وزیر یا مسئول دستگاه اجرائی بتصویب هیئت وزیران برسد.

نایب رئیس - در ماده ۳۹ نظری هست؟ آقای فرهادپور بفرمائید

فرهادپور - اگر همکاران محترم بخاطر داشته باشند یادقانون محاسبات عمومی مطالعه کرده باشند ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی مربوط است بمواردی که اختیار ترك مناقصه داده میشود و باتشخیص يك کمیسیون یا هیئت سه نفری معامله بدون رعایت مقررات مزایده و مناقصه انجام میشود و این کمیسیون در آن قانون که حاکم بر بودجه عادی دولت و مخارج جاری سالیانه دولت بود تشکیل شد از معاون و ذی حساب و يك کارمند در وزارتخانهها و معاون و رئیس حسابداری و يك کارمند در مؤسساتی که بصورت وابسته و شرکت اداره میشود البته آنجا بهیچوجه تصور نمیشد که اعتبارات برنامه ای که از نظر حجم و رقم بهیچوجه قابل مقایسه با اعتبارات منظور شده برای هزینه در بودجه عادی نیست تحت ضابطه

ماده ۷۱ می تواند از شمول مقررات مناقصه و مزایده خارج بشود ترك مناقصه بدهد در این ماده که اعتبارات عمرانی و طرحهای عمرانی را زیر چتر قدرت اجرائی ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی گرفته مطلب باندازه ای قابل توجه بوده است که حتی خود دولت از ۱۰ میلیون تومان بیالارایك شرط و يك ضابطه و يك ترمز دیگر برایش قابل شده چون واقعا ترك مناقصه در اقلام بزرگ بافرمی که این هیئت هادارند بنظر من باین آزادی و باین کیفیت صحیح نبود ولی اقلام و ارقامی که مادر برنامه ها می بینیم آنقدر بزرگ و عظیم است که ۱۰ میلیون تومان بنظر من کوچکترین رقمش می آید یعنی اگر ۹/۵ میلیون تومان بود ضرورت اینک که هیئت دولت برود ندارد، در کمیسویی که عبارت از سه نفر معاون مؤسسه و رئیس حسابداری و يك کارمند است این تصمیم گرفته میشود و این پوشش رفع مسئولیت فراهم میشود که من معتقدم هر قدر آزادی در عمل بدهیم باید مسأله لوث مسئولیت را جلو گیری کنیم و جنبه قبول مسئولیت را برای مسئول دستگاه بیشتر بکنیم در کمیسیون پیشنهاد کرده بودم که اقلام بین يك میلیون تا ده میلیون تومان که به تصویب هیئت سه نفری میرسد اجرائی موقوف بشود به قبول مسئولیت وزیر یا رئیس مؤسسه مربوطه، این در کمیسیون تصویب شد و بنده الآن در این لایحه این موضوع را نمی بینم باینست که برای سرعت در برنامه ها تسهیلات فراهم می کنیم امکانات میدهم بهمان نسبت ضوابط کنترل کننده و ایجاد مسئولیت برای کسی که عنوان وزیر و زارتخانه ای را دارد در قبال چنین عنوانی باید مسئولیت قبول کند که معاونش رئیس حسابداری یا عضوی اگر يك قرارداد ۹ میلیون تومان را بابتك مناقصه دادند وزیر هم با قبول مسئولیت زیر این تصمیم امضاء بگذارد همانطوریکه می بینیم در مورد ارقام بیش از صد میلیون ریال خود دولت توجه داشته و باتوجه کامل باین امر قرارداد هائی بیشتر از یکصد میلیون ریال موقوف کرده است به تصویب هیئت دولت بنده در این زمینه همانطور که در کمیسیون عنوان کردم مورد قبول قرار گرفت پیشنهادی تقدیم کردم که در مورد معاملاتی که بین يك میلیون و ده میلیون تومان هست ترك

مناقصه را قبول داریم تصویب کمیسیون را قبول داریم ولی وزیر یا رئیس مؤسسه باید قبول مسئولیت بکند و تصمیم آن کمیسیون را بمسئولیت خود بپذیرد و این نوع ترك مناقصه ها زیر عنوان تشکیل کمیسیون ترك مناقصه مسئولیتش لوث نشود امیدوارم با حسن قبول این پیشنهاد را بپذیرید و در جهت نظارت و جلوگیری خدای نکرده از سوء استفاده های احتمالی که به نفع دولت است این پیشنهاد را مورد توجه قرار بدهید (احسن است).

نایب رئیس - آقای دکتر فروزین بفرمائید.

دکتر فروزین (مخبر کمیسیون برنامه) - در مورد ماده ۳۹ همانطور که آقای فرهادپور گفتند در کمیسیون برنامه مدت زیادی راجع به آن بحث شد و من یقین دارم همانطور که ایشان گفتند همه نمایندگان انقلاب علاقمندند آنچه که خرج میشود تحت کنترل و نظارت بیشتر باشد در این هیچگونه بحثی نیست بنده آنروز هم وقتی صحبت میکردم عرض کردم هدف همه ما این است که دیناری از اعتبارات برنامه پنجم بهدر نرود و تا آخرین حد اعتبار برای سعادت ملت ایران خرج بشود این آرزوی تمام نمایندگان در هر دسته و حزبی که هستند میباشد اما راجع باین ماده که آقای فرهادپور گفتند در کمیسیون برنامه قبول شد که مبالغ بین يك میلیون تا ده میلیون تومان بامضای وزیر مربوط برسد و نماینده دولت هم این مطلب را قبول کرد و ما هم این مسأله را تأیید می کنیم و من فکرمی کنم که در موقع چاپ يك سطر از این ماده افتاده باشد اگر واقعا این پیشنهاد را کرده اید مسلماً می رود به کمیسیون و در کمیسیون تأیید خواهد شد (نمایندگان اقلیت - متشکریم).

نایب رئیس - نظر دیگری نسبت باین ماده نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه برنامه بودجه پیشنهاد میشود که ماده ۳۹ در فصل نهم و بعنوان ماده ۳۹ اضافه شود:

« در هر مورد که نتیجه بررسی های سازمان ايجاب کند سازمان میتواند لزوم توقف کار را بدستگاه اجرائی و عدم پرداخت وجه را بوزارت دارائی اعلام و مراتب را

بنخست وزیر گزارش کند. دستگاههای اجرائی و دارائی تا اعلام نظر بنخست وزیر طبق نظر سازمان عمل خواهند کرد.

دکتر محمد حسین موسوی

محترماً پیشنهاد مینماید

در ماده ۳۹ قانون برنامه بودجه در سطر دوم پس از کلمه (عمران) اضافه شود چنانچه مبلغ معامله بیش از ده میلیون ریال باشد انجام معامله پس از تصویب کمیسیون سه نفری و تأیید وزیر یا مسئول دستگاه اجرائی عملی میشود و در صورتیکه الخ ...

فرهاد پور

نایب رئیس - ماده ۴۰ قرائت می شود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۴۰ - کلیه اموال و دارائیهائی که پس از اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی بوجود می آید بحساب اموال و دارائی دستگاه مسئول بهره برداری طرح منظور خواهد شد.

کلیه ابنیه، تأسیسات و اموالیکه در اثر اجرای طرحهای عمرانی غیر انتفاعی و مطالعاتی بوجود می آید متعلق بدولت است و حفظ و حراست آنها با دستگاه اجرائی و یا دستگاه مسئول بهره برداری است که ابنیه و تأسیسات و اموال مزبور را در اختیار دارد. استفاده یا واگذاری حق استفاده از اموال مزبور و یا درآمدهای ناشی از بهره برداری از این نوع ابنیه، تأسیسات و اموال توسط دولت مشخص خواهد شد.

نایب رئیس - نسبت به ماده ۴۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام ریاست عظمی

پیشنهاد می کنم در ماده ۴۰ لایحه بودجه و برنامه کشور پس از جمله (بوجود می آید) در سطر دوم این جمله اضافه شود.

«همچنین کلیه اموال و دارائیهائی که پس از اجرای طرحهای عمرانی غیر انتفاعی از طریق مؤسسات عام المنفعه بوجود می آید»

خطیبی

نایب رئیس - ماده ۴۱ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۱ - مؤسسات تابعه سازمان برنامه (باستثنای مرکز آمار ایران) بتشخیص هیئت وزیران به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مربوط منتقل خواهند شد.

تبصره - دولت مکلف است ظرف ششماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه تجدید نظر در قانون تأسیس مرکز آمار ایران متضمن ایجاد شورایی عالی آمار کشور را تقدیم قوه مقننه نماید.

نایب رئیس - نسبت باین ماده نظری هست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد می نمایم که ماده ۴۱ لایحه قانون برنامه و بودجه بشرح زیر اصلاح شود:

ماده ۴۱ - مؤسسات تابعه سازمان برنامه (باستثنای مرکز آمار ایران و بانک اعتبارات صنعتی) بتشخیص هیئت وزیران بوزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مربوط منتقل خواهند شد.

اکبر مسعودی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد می شود در تبصره ماده ۴۱ قانون برنامه و بودجه جمله (متضمن ایجاد شورای عالی آمار کشور) حذف شود.

با احترام - دکتر نایبی - دکتر بهزادی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه برنامه و بودجه در ماده ۴۱ پیشنهاد میشود.

بعد از کلمه «مؤسسات» کلمه «اجرائی» اضافه شود.

دکتر محمد حسین موسوی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است عبارت قوه مقننه در تبصره ماده ۴۱ به کلمه مجلسین تبدیل شود.

دکتر فروزین

جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی

خواهشمند است دستور فرمایند جمله زیر بعنوان تبصره ماده ۴۱ اضافه شود:

سرپرست مرکز آمار ایران سمت معاون سازمان برنامه را خواهد داشت.

با احترام - رضا پیرزاده

نایب رئیس - ماده ۴۲ قرائت می شود:

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۲ - کلیه سهام متعلق بسازمان برنامه در شرکتها و بانکها و مؤسسات مالی مشابه و نیز کلیه مطالبات سازمان برنامه از مؤسسات نامبرده و مطالبات از اشخاص حقیقی و حقوقی در بخش خصوصی طبق تصویب هیئت وزیران یک یا چند وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی بنمایندهای از طرف دولت منتقل میگردد. نمایندگی دولت در اجتماع عمومی صاحبان سهام مزبور بموجب تصویب نامه هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

نایب رئیس - در ماده ۴۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۴۳ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۳ - کلیه وظائفی که بموجب قوانین و آئین نامه ها و تصویب نامه ها بعهد مدیر عامل سازمان برنامه محول شده بود با تصویب هیئت وزیران بعهد وزیر مربوط و یار رئیس سازمان محول خواهد شد.

نایب رئیس - در ماده ۴۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه برنامه و بودجه در ماده ۴۳ پیشنهاد میشود کلمه «وظائفی» بعبارت «وظایف اجرائی» تبدیل شود. دکتر محمد حسین موسوی

نایب رئیس - ماده ۴۴ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۴ - وظائفی که بموجب قوانین و آئین نامه ها بعهد رئیس دفتر بودجه و اگذار شده بر رئیس سازمان محول میگردد.

تبصره - رئیس سازمان میتواند هر یک از وظایف موضوع این ماده را یکی از معاونان خود و اگذار نماید.

نایب رئیس - در ماده ۴۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود:

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه برنامه و بودجه در تبصره ماده ۴۴ پیشنهاد میشود:

بعد از کلمه «وظایف» نوشته شود «خود و وظایف»

دکتر محمد حسین موسوی

نایب رئیس - ماده ۴۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۵ - دولت میتواند تأسیسات انتفاعی و تولیدی را که در اثر اجرای برنامه های عمرانی بوجود آمده و یا خواهد آمد کلاً یا قسمتی از سهام آنها پیشنهاد دستگاه ایجادکننده یا اداره کننده این تأسیسات بشرکتهای دولتی یا لغرض واگذار نموده و یا باشخص حقیقی یا حقوقی ایرانی بر حسب مورد باتوجه بمقررات مربوط بفروش برساند.

نایب رئیس - نسبت به ماده ۴۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۴۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۶ - کمکهای فنی خارجی و کمکهای بلاعوض که از طرف سازمانهای بین المللی و یا کشورهای خارجی در اختیار دولت ایران قرار میگیرد (باستثنای کمکهای مربوط بوزارت جنگ) و همچنین برنامه کمکهای ایران سازمان بین المللی و کشورهای خارجی تحت نظر کمیته ای مرکب از نمایندگان وزارت امور

خارجه و وزارت دارائی و وزارت اقتصاد و سازمان تنظیم یا هم آهنگ خواهد شد. اعتبار کمکهای ایران بکشورهای خارجی تحت عنوان خاص در بودجه عمومی دولت منظور خواهد گردید.

نایب رئیس - در ماده ۴۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) و پیشنهادی هم نرسیده ماده ۴۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۷ - هرگاه برای اجرای طرحهای عمرانی احتیاج بخرید اراضی (اعم از دائر و بائر) و اعیانی و آبنیه و تأسیسات متعلق با افراد یا مؤسسات خصوصی باشد بطریق زیر عمل خواهد شد:

۱ - چنانچه بین دستگاه اجرائی و مالک در مورد بهای اراضی و آبنیه و تأسیسات و خسارات وارده توافق باشد، در صورتیکه مبلغ معامله یا خسارت یک میلیون ریال و کمتر باشد دستگاه اجرائی رأساً میتواند نسبت بخرید ملک و پرداخت خسارت اقدام نماید و در صورتیکه مبلغ معامله یا خسارت بیش از یک میلیون ریال باشد بهای خرید ملک و یا میزان خسارت باید بتصویب هیئت مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی برسد.

۲ - هرگاه نسبت ببهای اراضی و آبنیه و تأسیسات و خسارات وارده بین مقامات اجرا کننده طرح و مالک توافق حاصل نشود بها و میزان خسارت بر حسب محل اجرای طرح در استان مرکز بوسیله هیئت مرکب از وزیر کشور، دادستان کل، مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنان و در استانها و فرمانداریهای کل بوسیله هیئت مرکب از استاندار یا فرماندار کل و دادستان استان یا فرمانداری کل و رئیس اداره ثبت استان یا فرمانداریکل، با توجه بنظر کارشناسان فنی صلاحیتدار که از طرف هیئت های مزبور انتخاب میگردد تعیین خواهد شد و رأی این هیئت ها قطعی است. در مورد املاک مزروعی در استان مرکز وزیر تعاون و امور روستاها بجای وزیر کشور و در سایر استانها و فرمانداریهای کل رئیس اداره تعاون و امور روستا های استان بجای استاندار یا فرماندار کل خواهد بود.

۳ - ملاک تعیین قیمت عبارتست از بهای عافله

اراضی و آبنیه و تأسیسات مشابه واقع در حوزه عملیات طرح عمرانی بدون در نظر گرفتن تأثیر طرح مربوط در قیمت آنها. در مواردیکه ملک محل سکونت مالک باشد علاوه بر بهای عافله صدی ده بقیه قیمت ملک افزوده خواهد شد.

۴ - در صورت حصول توافق بین مالک و دستگاه اجرائی در مورد بهای ملک و یا میزان خسارت، دستگاه اجرائی موظف است حداکثر ظرف شش ماه نسبت بخرید ملک و پرداخت بهای آن و یا پرداخت خسارت اقدام نماید و یا آنکه انصراف خود را از خرید ملک اعلام کند در غیر این صورت توافق حاصل شده کان لم یکن تلقی میشود و مالک میتواند هرگونه عملی را نسبت بملک خود اعم از فروش، اجاره و غیره انجام دهد.

۵ - در مورد املاک مزروعی با رعایت قانون نحوه انتقال اراضی و اگذاری زارعین مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی مصوب ۱۳۵۱/۹/۲۱ اقدام و علاوه بر پرداخت بهای عافله معادل پانزده درصد قیمت مزبور بین زارعین و پانزده درصد بین خوش نشینان و برزگر اینکه محل سکونت خود را ترک مینمایند نسبت تعداد عائله تحت تکفل آنان تقسیم خواهد شد.

۶ - در صورتیکه طبق نظر اداره تعاون و امور روستاهای محل، زارعین حقوقی در ملک مورد بحث داشته باشند حقوق زارعین ذینفع از قیمت عافله ملک کسر و بآنها پرداخت و بقیه بملک پرداخت خواهد شد.

۷ - نسبت باملاک موقوفه ای که فروش آنها مجاز نیست بطریق اجاره طویل المدت یا تبدیل باحسن عمل خواهد شد. در مورد املاک موقوفه در صورتیکه زارعین طبق نظر اداره تعاون و امور روستاهای محل حقوقی در آن ملک داشته باشند حقوق آنان پرداخت میشود.

۸ - تصرف اراضی و آبنیه و تأسیسات در صورت حصول توافق با مالک فقط پس از پرداخت قیمت ملک بمالک و در صورت عدم توافق با مالک پس از تودیع قیمت تعیین شده بوسیله هیئتهای مذکور در بند ۲ این ماده در صندوق دادگستری مجاز است. بهر صورت عدم توافق در قیمت ملک یا خسارت نباید موجب وقفه یا

ریاست محترم مجلس شورای ملی

ضمن تقدیم احترام پیشنهاد مینماید:

۱- در بند ۹ ماده ۴۷ جمله ذیل اضافه شود.

در صورتیکه اراضی مزبور متعلق بزارعین باشد که در اثر اجرای قانون اصلاحات ارضی صاحب زمین شده اند بهر صورت یک برابر و نیم پولی که بابت قیمت زمین پرداخته اند بآنها پرداخت خواهد شد.

۲- بند بازده ماده ۴۷ حذف شود

انوشیروانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید:

در ماده ۴۷، کلمه آبنیه بعد از اعیانی زاید است چه اعیانی خود عام است و مشمول آبنیه نیز میشود.

نظر باینکه در بندهای ۱ و ۲ و ۳ از ماده ۴۷ حق کسب و پیشه مستأجر پیش بینی نشده و از طرفی باتشکیل انجمنهای شهرستان و استان حضور آنان در هیئت رفع اختلاف و رسیدگی ضروری نظر میرسد لذا باید بند ۱ ماده ۴۷ باین شرح اصلاح شود:

بند ۱: چنانچه بین دستگاه اجرائی و ملک در مورد بهای عرصه و اعیان و تأسیسات خسارت وارده و نیز مستأجر از جهت حق کسب و پیشه توافق باشد در صورتیکه مبلغ معامله یا خسارت و حق کسب دو میلیون ریال کمتر باشد دستگاه اجرائی رأساً میتواند نسبت بخرید ملک و پرداخت خسارت اقدام نماید در صورتیکه مبلغ معامله یا خسارت بیش از دو میلیون ریال باشد برای خرید ملک و یا میزان خسارت باید بتصویب هیئت مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی برسد.

بند ۲ - هرگاه نسبت ببهای عرصه و اعیان و تأسیسات و خسارات وارده و نیز حق کسب و پیشه مقامات اجرا کننده طرح ملک و مستأجر توافق حاصل نشد و بهاء و میزان خسارت و نیز حق کسب و پیشه بر حسب محل اجرا طرح در استان مرکز بوسیله هیئت مرکب از:

۱- رئیس انجمن استان یا نایب رئیس آن.
۲- یکی از مستشاران دیوان عالی کشور یا نماینده وزیر دادگستری.

تأخیر در اجرای طرح عمرانی گردد. در صورتیکه مالک بانقتال ملک و تحویل آن رضایت ندهد پس از سپردن قیمت ملک در صندوق حسابداری دادگستری محل، دادستان محل از طرف او سند انتقال ملک مورد نظر امضاء و ظرف یکماه بتخلیه قطعی ملک مذکور اقدام مینماید.

۹- اراضی واقع در خارج از محدوده شهر که در مسیر راههای اصلی یا فرعی و یا خطوط مواصلاتی و برق و مجاری آب و لوله های گاز و نفت قرار میگیرد با رعایت حرم مورد لزوم که از طرف هیئت وزیران تعیین خواهد شد از طرف دولت مورد استفاده قرار میگیرد و از بابت این حق ارتفاق وجهی پرداخت نخواهد شد. ملاک تشخیص محدوده شهر نقشه مصوب انجمن شهر هر محل خواهد بود که قبل از شروع مراحل طرح عمرانی مورد عمل شهرداریها باشد.

۱۰- در صورتیکه مستحذات و اعیانی وجود داشته باشد که پراثر احداث تأسیسات فوق الذکر از بین برود و یا خساراتی بآنها وارد شود دستگاههای اجرائی مربوط باید قیمت اعیانی از بین رفته و خسارات وارده را طبق مقررات این قانون بپردازند.

۱۱- در مواردیکه شهرداریها مسئولیت اجرای طرحهای عمرانی را عهده دار هستند میتوانند بتشخیص خود از لحاظ خرید اراضی و آبنیه و تأسیسات و پرداخت خسارت از مقررات این قانون و یا قانون نوسازی و عمران شهری استفاده کنند.

نایب رئیس - در ماده ۴۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) و پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

ضمن تقدیم احترام، پیشنهاد مینماید در ماده ۴۷

قانون سازمان برنامه و ضوابط

۱- بعد از جمله «مؤسسات خصوصی باشد» جمله «و قانون خاص تکلیف آنرا معین نکرده است» اضافه شود.

۲- در بند ۱ ماده مزبور بجای جمله:

(یک میلیون ریال و کمتر باشد) جمله:

از یک میلیون ریال بیشتر نباشد نوشته شود.

انوشیروانی

۳- یکی از معاونین سازمان برنامه .

و در استانها و فرمانداری های کل هیئت مرکب از :

۱- رئیس انجمن استان یا شهرستان .
۲- یکی از مستشاران دادگاه استان یا انتخاب رئیس کل دادگاههای استان و یا رئیس دادگاههای شهرستان .
۳- نماینده دستگاه اجرائی طرح مورد نظر .
با توجه بنظر کارشناسان فنی صلاحیتدار که از طرف هیئت های مزبور انتخاب میگردند تعیین خواهد شد و رأی این هیئت ها قطعی است .

در بندهای ۳ و ۴ و ۸ نیز باید در صورتیکه ملک محل کسب باشد حق کسب و پیشه منظور شود .

در بند ۹ اراضی خارج از محدوده شهرها که در مسیر راههای اصلی قرار می گیرند ایجاد و حق ارتفاق نمی کند زیرا هم از حد متعارف خارج است و هم بدون رضایت مالک است ، بنابر این پرداخت وجه عرصه و یا این که حذف این اصطلاح ضروری است
دکتر سید محمدرضا تنکابنی

نایب رئیس - ماده ۴۸ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۸ - هرگاه برای اجرای طرحهای عمرانی یکی از وزارتخانه ها یا مؤسسات دولتی احتیاج به خرید اراضی دایر یا بائر و ابنیه و تأسیسات متعلق به وزارتخانه ها و یا مؤسسات دولتی دیگر داشته باشد انتقال بموجب تصویب نامه هیئت وزیران و بصورت بلاعوض انجام خواهد گرفت .

تبصره - در صورتیکه اراضی و ابنیه و تأسیسات متعلق بشرکت دولتی باشد بهای براساس ارزش تعیین شده در ترازنامه شرکت مربوط قابل پرداخت است .

نایب رئیس - در ماده ۴۸ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

مقام ریاست عظمی

پیشنهاد می کنم در ماده ۴۸ لایحه برنامه بودجه کشور در سطر دوم پس از مؤسسات دولتی جمله « و مؤسسات عام المنفعه » اضافه شود .

خطیبی

نایب رئیس - ماده ۴۹ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۹ - سازمان موظف است ظرف ششماه از تاریخ تصویب این قانون تشکیلات خود را تنظیم و بتصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور برساند در مورد کارمندان اضافه بر تشکیلات بیکی از سه طریق زیر عمل خواهد شد :

۱ - انتقال بوزارتخانه ها و سایر سازمان های دولتی .

۲ - سازمان میتواند آئنده از مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری خود را که مورد نیاز نباشند و حداقل پانزده سال سابقه خدمت داشته باشند ظرف دو سال از تاریخ تصویب این قانون بر اساس ماده ۳۰ قانون استخدام کشوری و رعایت مقررات مربوط بوسیله هیئت سه نفری مرکب از یکی معاونان سازمان و نماینده سازمان امور اداری و استخدامی کشور و مسئول کارگزینی سازمان پس از تعیین گروه قطعی و با همان حقوق بازنشسته نماید .

۳ - باز خرید سنوات خدمت کارمندان غیر رسمی طبق آئین نامه ای که از طرف سازمان تهیه و بتصویب کمیسیون های برنامه و استخدام مجلسین خواهد رسید .

نایب رئیس - در ماده ۴۹ نظری نیست ؟ آقای احتشامی بفرمائید .

احتشامی - من با اینکه در حسن نیت جناب آقای دکتر مجیدی هیچ تردید ندارم (احسنت) ولی خواستم استدعا کنم در مورد بازنشسته شدن کارمندان سازمان برنامه ترتیبی داده شود که حقوقی از آنان تضییع نشود و ترتیبی داده شود لااقل اختلاف حقوق طوری نباشد که زندگی آنها را معطل کند .

نایب رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید .

فرهادپور - ماده ۴۹ این لایحه همانطور که همکاران محترم هم مطالعه فرمودند و هم در اینجا شنیدید مربوط است به تجدید نظر نسبت به تشکیلات و سازمانهای اداری که در سازمان برنامه سابق وجود داشته بنده بر اساس این موضوع که دستگاهی را تا چند ماه قبل بصورت نمونه بهترین ، بالاترین و کارکنان آن همیشه صاحب حد

اعلای درجه تخصص بما معرفی بیکردند امروز جز در مورد مؤسسات تابعه که از آنجا منتزع میشود کارمند زائد تشخیص داده میشوند عرضی ندارم و معتقد هستم وقتی وظیفه ای بفرمده مسئول محول میشود اقتصاددار نظرات و برنامه های مسئول وقت را بپذیریم تا در قبالش برای تعهدات و وظائفی که بعهد میگیرند بتوانیم از او مسئولیت بخواهیم . مدیریت سازمان برنامه اقتضا کرده است که کارمندان موجود آنها که زائد بر احتیاج بنظر میرسند به سه صورت از این سازمان کنار گذاشته بشوند ، با سایر وزارتخانه ها منتقل بشوند یا بر اساس مقررات خاصی که در اینجا ذکر شده است باز نشسته بشوند یا اگر کارمند رسمی نبوده اند سوابق خدمت این افراد باز خرید بشود جناب آقای دکتر مجیدی یکی از موارد مشکل و یکی از اصول انقلابی که با تأکیدات مکرر و با اقرار دستگاه دولت مسلم شده است که ما در آن توفیق کامل نداشته ایم مسئله انقلاب اداری است بنظر من یکی از عوامل بسیار مؤثر در عدم توفیق دولت برای اجرای اصل انقلاب اداری همین قوانین استخدامی خلق الساعه است که بمقتضای زمان و مکان بدون توجه به اثرات ناشایسته آن پیشنهاد میشود تصویب میشود و بمرحله اجرا گذاشته میشود در یک کشور مشروطه معنای مشروطیت واقعی ، یعنی حکومت قانون و بهره برداری از این طرز حکومت صحیح و منطقی یعنی احترام به قانون ، ثبات و دوام قوانین ، یکسان بودن افراد در مقابل قوانین موضوعه و اساس فلسفه و منطقی که در قوانین وجود دارد همین موارد است که اصل اطاعت از قانون را در جامعه تسری میدهد و بهر نسبت که ما در تربیت جامعه نسبت باحترام قانون ، اطاعت از قانون ، تبعیت از قانون ، توفیق پیدا کنیم بهمان نسبت در بهبود اوضاع اداری و اجرای اصل انقلاب اداری توفیق پیدا خواهیم کرد (صحیح است) سرمشق و مدل برای این کار ، بنظر من دولت است که من نمیدانم بچه دلیل و بچه مناسبت با همه امکاناتی که در اختیارش هست خود دولت سرمشق بسیار نازیبانی است برای این کار قانون استخدام کشوری جدید بر اساس تعاریف مدافعات استدلالات اکثریت که در دوران حکومت حزبی شمانوشته شد بمجلس تقدیم شد حتی برای اینکه بتواند اشتباهات

را در ضمن عمل خیران بکنند چون طرح آماده و کاملی در روز اول نداشتند بفرم خاص سرنوشت ۳۰۰ هزار کارمند دولت را بمصوبات يك کمیسیون محول کردند این کمیسیون در اختیار شماسست هنوز آخرین اصلاحیه شما در مجلس سنا از مرحله تصویب نهائی نگذشته است چه مشکلی در کار شماست که با داشتن این دست باز با داشتن این قانون استخدام که متأسفانه باید عرض کنم بجای تحقق هدفهای ما را با مشکلات زیادی روبرو کرده است و يك ضرورت تجدید نظر کامل و اقرار به اشتباه در مورد این قانون واقعاً از اهم واجبات برای بهبود وضع ادا زج است آقای دکتر رفیعی سرنوشت کارکنان يك مؤسسه ای که سالها خدمت کرده اند و شما در اینجا بکرات راجع به خدمات آنها سینه سپر کرده اید مطرح است و بنظر من بد نیست که باین مسائل که بسرنوشت مردمی که خارج از این جلسه چشم امید به شما و بنام شدن و نشستن شما دوخته اند توجه کنند آنها هم برادران شما هستند توجه بزندگی آنها (چند نفر از نمایندگان - پیشنهاد داده شده است) تشکر میکنم اگر پیشنهادی در جهت تأمین رخصیات این کارمندان داده باشید ، بهرحال جناب آقای دکتر مجیدی مقررات استخدامی موجود مخلوق فکر همکاران ، همملکان و پاسدارانی نظیر شما در حزب اکثریت است تسهیلات برای تجدید نظر در این مقررات بخدا کثر فراهم بوده است و من متأسف می خورم با داشتن چنین امکانات در هر مورد يك مسئله استثنائی يك کلمه استثنائی يك فرم استثنائی برای يك دسته از کارمندان دولت در نظر میگیرید يك جا میخوانیم که پنجاه ساله را می خواهند اجازه بگیرند باز نشسته کنند اینجا می بینیم ۱۵ سال سابقه خدمت را می خواهند باز نشسته بکنند شاید این يك میلیون شغلی که وعده فرمودید می خواهید با باز نشسته کردن عناصر مفید که خدمتی کرده اند و تجربه ای اندوخته اند و ۱۵ سال سابقه خدمت دارند تأمین کنید باین صورت و باین کیفیت نه بمصلحت مملکت است نه بمصلحت دستگاه شما و نه باحق و عدالت تطبیق دارد بنظر من اولاً استفاده از باز نشستگی بصورت تنبیه بزرگترین اشتباهی است که دولت مرتکب شده است اگر می خواهید اصل انقلاب اداری را اجرا کنید اصل

وظیفه شناسی را در کارمندان بوجود بیاورید با همان نیت و فلسفه‌ای که در قانون استخدام روز اول آوردید و قلب ماهیت کرد و بعکس نتیجه گرفتید کارمند دولت باید در قبال قوانین مصونیت داشته باشد حقوقش باید حفظ شود این صحیح نیست که هر مؤسسه‌ای بتصمیم دولت از اینجا بجائی دیگر منتقل میشود يك عده کارمندان این مؤسسه که پدران خانواده‌ها هستند بجهه‌هاشان در مدارس درس می‌خوانند سرنوشتشان به قضا و قدر سپرده شود (صحیح است) يك نمونه تلخ کارکنان بیمه کارمندان دولت عضو شرکت بیمه بودند بایک تصمیمی مؤسسه را بدستگاهی دیگر منتقل کردید سرنوشت تمام این افراد را زیر و رو کردید ۸ سال است تمام کمیسیون‌های مجلس کمیسیون عرایض مجلسین و وقت تمام مقامات مملکتی با اعتراض و شکایت این افراد که اکثر اصحاب تحصیلات عالی هستند، دکتر هستند، داروساز هستند، تکنیسین هستند گرفته شده و آنها بجای اینکه کار کنند ۶ سال متوالی است که بدنیال این احقاق حقشان می‌دوند و سرگردانند ایجاد این نوع سرگردانی‌های دسته‌ای بنظر من به مملکت صدمه میزند و بمصلحت نیست بخصوص که شما امکانات دارید همین اصلاحیه‌ای را که آورده اید بصورت عام، اگر ۱۵ ساله باز نشته کردن صحیح است و مفید است بیاورید توی قانون اگر نه شما تبعیت نکنید از وضع باز نشته کردن در قانون استخدام و یک حالت استثنائی و سرنوشت‌های متفاوت برای کارکنان دولت بوجود نیاورید. مسئله انتقال به سایر وزارتخانه‌ها مسئله‌ای است صحیح متخصصینی دارید در سازمان برنامه شخصاً معتقد هستم بر اساس تخصصشان بوزارتخانه‌های دیگر منتقلشان کنید از نیروی فکری و تجربیات آنها استفاده کنید و منطقاً و ظاهراً باید قبول کرد که کسانی که در حدود ۱۳ یا ۱۴ سال گذشته سرنوشت برنامه مملکت را در دست داشته‌اند باید عناصر مفیدی باشند بدهید بوزارتخانه‌های دیگر و از تجربه و علم و سابقه این افراد استفاده کنید برای بنده مسئله باز خرید در دستگاه دولت يك موضوع منطقی نیست باید دید چرا اینها را استخدام کردید اینجا که شما می‌گذارید باز خرید یعنی در دوره قبل از شما نور چشمی بازی در آورده بودند از

اعتبارات بودجه‌ای که در دستشان بوده استخدام‌های زائدی کرده‌اند يك باری و هزینه‌ای بگردن دولت تحمیل کرده‌اند و شما امروز میخواهید این خدمت چند ساله افراد را با پرداخت يك پولی قطعش کنید و آنهایی را که بدرد شما نمی‌خورند بیرون بریزید بنظر من این طرز عمل، محکوم کردن رویه و عمل گذشتگان شما است افلا اگر این کار را می‌کنید يك جنبه تذکره حالات تبیه عرض نمی‌کنم به همکارانی که چنین باری بدستگاه شما اضافه کرده‌اند در دولت داده بشود رویه‌ای اتخاذ بشود که هر مدیری با اختیاراتی که برای نهج گیری از وظائفی که باو محول شده است باو میدهند حق نداشته باشد بار استخدامی مملکت را سنگین بکند که جانشینش با توجه باین سنگینی بار و عدم احتیاج بکار این افراد بیسایه يك لایحه باز خرید بیاورد بساین مناسبت بنده اولاً از جنابعالی که پس از تصویب این لایحه بحکم قانون سرپرستی برنامه ریزی مملکت را بعهده دارید استدعا دارم پیشقدم بشوید پیشنهادات اصلاحی در زمینه رفع چنین مشکلات بنظر من خودش از برنامه‌های بسیار مفید است برنامه‌تها این نیست که پروژه سدی، تونلی، کارخانه‌ای يك کانالی را شما تصویب کنید که حتماً اعتباراتی را لازم داشته باشد بنظر من برنامه اینست که شما مطالعه کنید و این مشکلات را به دولت پیشنهاد کنید برنامه‌هایی که اثرات فوق العاده در پیشبرد کارها میگذارد بدون اینکه صد دینار از اعتباراتی که شما برای برنامه پنجم خواسته‌اید تأثیر داشته باشد و حتی تأثیر مثبت میگذارد و اگر می‌بینید که قانون استخدام موجود آنچنان مشکلاتی بوجود آورده است که هر شرکتی از شمول این قانون فرار میکند و تازه در مواردی که میخواهید جنبه‌های باز نشتگی این قانون را اجرا کنید کافی به مقصود نیست خوب بروید در اصل قانون تجدید نظر بکنید چرا در هر قانونی بدون اینکه ارتباطی داشته باشد می‌آید يك رویه استخدامی می‌گذارید و بر سر گیجه مؤسسه امور استخدامی اضافه میکنید بنده از شما استدعا دارم موافقت بفرمائید در زمینه باز نشتگی کارکنان اعضای سازمان هم مثل سایر کارکنان دولت از امکانات قانون استخدام استفاده بکنند و مواردی که

در قانون استخدام پیش بینی شده است درباره آنها هم اجرا بشود مطلب دوم وقتی عنوان میشد که کارکنان زائد را شما منتقل میکنید، باز خرید می‌کنید، باز نشته میکنید برای من این فکر پیش می‌آید که لاقلاً تا چند سال شما احتیاج به استخدام جدید ندارید پس اجازه بفرمائید که تبصره‌ای ذیل این ماده بگذارید که استخدام جدید در سازمان برنامه و بودجه لاقلاً برای چند سال ممنوع باشد تا بدانیم شما که اینها را از اینجا اخراج میکنید واقعاً وجودی زائد هستند (صحیح است).

نایب رئیس - آقای دکتر فروزین بفرمائید.

دکتر فروزین - درباره مطالبی که دوست عزیزم آقای فرهادپور اینجاییان فرمودند لازم است چند نکته را بعرض نمایندگان محترم مجلس شورای ملی برسانم اولاً راجع به کارمندان دولت مسلم است تمام نمایندگان مجلس هدفشان و عقیده‌شان آن است که این کارمندان شریف رفاهشان و وضعیتشان و آینده‌شان تأمین باشد من برای اینکه این اطمینان را به آقای فرهادپور بدهم لازم است مطلبی را یادآوری کنم شما این جزوه‌ای را که سازمان برنامه منتشر کرده است راجع به برنامه پنجم مطالعه بفرمائید به بینید چقدر خدمات رفاهی برای کارمندان دولت پیش بینی کرده است برای تأمین حقوق آنها، برای تأمین آینده آنها، برای تأمین مسکن آنها برای تأمین تحصیلات فرزندان آنها، برای تأمین برنامه‌های درمانی آنها، برای تأمین بیمه‌های ناشی از حوادث غیر مترقبه بنابراین دلیلی ندارد وقتی دولت در برنامه عمرانی پنجم اینهمه مزایا برای کارمندان خودش در نظر گرفته است در این مورد بخصوص احیاناً جبهه مخالف برای کارمندش گرفته باشد هدف دولت عبارت است از ایجاد رفاه و آسایش و آرامش خاطر برای کارمندان خودش. اما اگر جنابعالی ملاحظه بفرمائید در ماده ۴۹ ذکر شده است که سازمان برنامه به یکی از این سه شی عمل خواهد کرد یکی انتقال به وزارتخانه‌ها است در این بحث نیست که وقتی دستگاههای اجرایی کارهایی را که تابع حال خود سازمان برنامه انجام میداد به وزارتخانه و قسمت‌های اجرایی منتقل بشود سازمان برنامه نمی‌تواند این کارمندان را در آن قسمت مربوط بخودش

نگهدارد بناچار باید این کارمندان را بخاطر اینکه سالها تجربه اندوخته‌اند دانش اندوخته‌اند چون این وظائف به دستگاه اجرایی منتقل میشود این کارمندان را هم همراه آنها به دستگاه مربوط ببرد اما راجع به آن دسته کارمندانی که احیاناً ممکن است باز نشته شوند ذکر شده در صورتیکه مورد نیاز نباشند مسلماً سازمان برنامه و رئیس آن که همه به حسن نیت او اعتقاد داریم هدفش این است که این سازمان در راهی برود که این راه با هدفهای برنامه پنجم هماهنگ باشد بنابراین وقتی قرار بشود که کارمندی کنار گذاشته بشود آن کارمندی که خوب کار کرده است وظیفه‌اش را با خلوص نیت انجام داده است مسلماً کنار گذاشته نخواهد شد در سازمان برنامه ممکن است کارمندانی باشند که ۱۵ سال سابقه کار داشته باشند ولی روز اول که استخدام شده‌اند سانشان بالا بوده است و حالا در سنی هستند که باید استراحت بکنند و عرض میکنم این لایحه بنفع آنها است از نظر مادی چنانچه این کارمندان که در سازمان برنامه هستند با این ۱۵ سال سابقه خدمت باز نشته بشوند آن حقوقی را که الان در سازمان برنامه‌ها به ماه دارند میگیرند بر اساس ضوابط فعلی باز نشته خواهند شد و از آن استفاده خواهند کرد اما فردا اگر بدستگاه اجرایی دیگری بروند تابع مقررات قانون استخدام کشوری خواهند شد و آنجا که باز نشته بشوند حقوق کمتری خواهند داشت بنابراین بنفع آن دسته از کارمندانی است که در سطح باز نشتگی قرار دارند در رده‌ها و در نزدیک سطح باز نشتگی قرار گرفته‌اند اینجا مسئله دیگر را عرض کنم که دولت مسلماً بکارمندان خودش علاقه دارد و آنها را دوست دارد و عقیده دارد که باید برای آینده آنها قدمهایی بردارد اما از سوی دیگر ما جوانهای زیادی داریم که هر سال از دانشگاهها بیرون می‌آیند با یک دنیا امید با یک دنیا آرزو و باسری پر شور از عشق میهن و شاهنشاه، اینها آماده فداکاری و گذشت و جانبازی هستند ما باید از نیروی این جوانان حداکثر استفاده را بکنیم اگر بموقع نتوانیم اینها را جذب دستگاههایی مثل سازمان برنامه و یادستگاههای اجرایی بکنیم این جوانان فردا و پس فردا در اختیار شما و من

و مملکت نخواهند بود وظیفه ما است که از سالها تحصیل اینها از تجربه و دانش امروزی آنها بمنظور بالا بردن هدف های عالی و نیات ارزنده رهبر مملکت استفاده کنیم.

نایب رئیس - نظر دیگری در این ماده نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد های رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید که تبصره زیر بماده ۴۹ قانون برنامه و بودجه کشور اضافه گردد.

تبصره - مقررات استخدامی سازمان برنامه و یا شرکتهای وابسته بان در مورد بازنشستگی و باز خرید سنوات در مورد کارمندان سازمان برنامه در صورتیکه حقوق بازنشستگی و یا باز خرید بیشتر از مقررات مندرج در این ماده باشد مجری خواهد بود.

با تقدیم احترام - دکتر رفیعی - جندقی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد می نماید در آخر بند ۲ ماده ۴۹ قانون برنامه و بودجه کشور بعد از گروه قطعی اضافه شود پس از پرداخت مابه التفاوت کسور بازنشستگی با همان حقوق بازنشسته نمایند.

همایونی - دکتر کیان

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید قسمت ۲ ماده ۴۹ شرح زیر تغییر یابد.

۲- سازمان می تواند آنقدر از مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری خود را که مورد نیاز نباشد و حد اقل پانزده سال سابقه خدمت باشد ظرف دوسال از تاریخ تصویب این قانون بر اساس ماده ۳۰ قانون استخدام کشوری و رعایت مقررات مربوط (طبق آییننامه ای که از طرف سازمان تهیه و بتصویب کمیسیونهای برنامه مجلسین خواهد رسید) بازنشسته نماید.

رضایر زاده

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید :

در مورد اجرای ماده ۴۹ لایحه قانون برنامه و بودجه کشور آنچه از کارمندان سازمان برنامه که بازنشسته میشوند از مقررات بازنشستگی کارمندان شرکتهای دولتی که اخیراً در کمیسیون استخدام مجلس شورای ملی بتصویب رسیده استفاده کنند.

ابوالحسن احتشامی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه سازمان برنامه و بودجه پیشنهاد میشود که بند ۲ از ماده ۴۹ شرح زیر اصلاح شود.

بند ۲ - سازمان برنامه میتواند آن عده از مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری خود را که در تشکیلات جدید محل شغلی نداشته باشند و حداقل بیست سال سابقه خدمت داشته باشند با ارفاق و حداکثر ۱ سال خدمت اضافی ظرف دوسال از تاریخ تصویب این قانون بوسیله هیئت سه نفری مرکب از یکی از معاونان سازمان برنامه و نماینده سازمان امور اداری و استخدامی کشور و مسئول کارگزینی سازمان برنامه بازنشسته نماید.

مقرری ماهانه بازنشستگی عبارت از یک چهارم معدل دریافتی کارمند در سه سال اخیر که بر مبنای آن کسور بازنشستگی پرداخت شده باشد ضرب در سنوات خدمت رسمی است که در هر حال از چهار پنجم متوسط دریافتی تجاوز نماید.

مآزاد برسی سال سابقه خدمت احتساب نخواهد شد.

دکتر محمد حسین موسوی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود در ماده ۴۹ بعد از جمله (از تاریخ تصویب این قانون) اضافه شود (و یا طبق ماده ۲۶ لایحه تقدیمی بازنشستگی کارمندان شرکتهای دولتی و تبصره های آن)

دکتر حبیب اللهی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود که تبصره زیر بماده ۴۹ قانون برنامه و بودجه کشور اضافه شود.

تبصره - منظور از حقوق از لحاظ اجرای مقررات

بازنشستگی نسبت بکارمندانیکه مورد نیاز نباشند جمع مبلغی است که تحت عنوان حقوق و مزایای شغل و تفاوت تطبیق مزایا به مستخدم پرداخت گردیده است.

باتقدیم احترام:

مصطفوی نائینی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود :

به سطر آخر بند (۲) ماده ۴۹ پس از کلمه حقوق اضافه شود «و بر طبق آئین نامه مصوب هیئت وزیران» بنا بر این بند ۲ - ماده ۴۹ بصورت زیر اصلاح شود.

بند ۲ - ماده ۴۹ سازمان میتواند آن عده از مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری خود را که مورد نیاز نباشد و حداقل پانزده سال سابقه خدمت داشته باشند ظرف دوسال از تاریخ تصویب این قانون بر اساس ماده ۳۰ قانون استخدام کشوری و رعایت مقررات مربوطه بوسیله هیئت سه نفری مرکب از یکی از معاونان سازمان و نماینده سازمان امور اداری و استخدامی کشور و مسئول کارگزینی سازمان پس از تعیین گروه قطعی و با همان حقوق و بر طبق آئین نامه مصوب هیئت وزیران بازنشسته نماید.

مصطفوی نائینی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود بند ۲ ماده ۴۹ قانون برنامه و بودجه کشور بشرح زیر اصلاح شود.

سازمان میتواند آن عده از مستخدمین رسمی خود را که دارای بیست سال سابقه خدمت هستند ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون بازنشسته کند. حقوق بازنشستگی این عده همان حقوق گروه و پایه شغل مورد تصدی آنها در تاریخ تصویب این قانون خواهد بود.

گروه و پایه شغل مورد تصدی اینگونه مستخدمین با رعایت ماده ۲۰ قانون استخدام کشوری و سایر مقررات مربوط تعیین خواهد شد. در مورد آن عده از مستخدمین رسمی مذکور که در تاریخ تصویب این قانون

متصدی پستی در سازمان نیستند آخرین شغل مورد تصدی آنان در سازمان ملاک تعیین گروه قطعی خواهد بود.

مصطفوی نائینی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره زیر بماده ۴۹ اضافه شود.

تبصره - استخدام جدید در سازمان جز در موارد

تخصصی ممنوع می باشد.

فرهادپور

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید قسمت ۲ - ماده ۴۹ بشرح زیر اصلاح شود.

۲ - بازنشستگی بر اساس مقررات قانون استخدام و اصلاحیه های آن.

فرهادپور

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

از لحاظ رعایت حال کارمندان اضافه بر تشکیلات سازمان برنامه که در اجرای مواد این قانون با افتخار بازنشستگی نائل میشوند پیشنهاد مینمایم ذیل بند ۲ ماده ۴۹ لایحه قانون برنامه و بودجه کشور جملات زیر اضافه شود :

«حقوق بازنشستگی عبارت از یک چهارم متوسط حقوق ضربدر سنوات پرداخت کسور بازنشستگی که در هر حال از چهار پنجم متوسط حقوق تجاوز نخواهد کرد می باشد.

متوسط حقوق عبارت از معدل حقوق آخرین سه سالی خواهد بود که بر مبنای آن کسور بازنشستگی پرداخت شده.

تعریف حقوق از لحاظ مقررات این فصل جمع مبلغی است که طبق این مقررات تحت عنوان حقوق و مزایای شغل یا تفاوت تطبیق مزایا به مستخدم پرداخت میشود می باشد مبلغ حقوق حداکثر چهل هزار ریال محاسبه منظور خواهد گردید.

باتقدیم احترام - مهندس فروهر

نایب رئیس - ماده ۵۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۰ - این قانون از تاریخ اول فروردینماه ۱۳۵۲ بمورد اجرا گذاشته خواهد شد. کلیه آئین نامه ها و مقررات پیش بینی شده در این قانون باید توسط سازمان تهیه و تا پایان شهریورماه ۱۳۵۲ بتصویب برسد و تازمانی که آئین نامه ها و مقررات فوق تصویب نشده است آئین نامه ها و مقررات جاری معتبر خواهد بود.

نایب رئیس - نسبت بماده ۵۰ نظری هست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده يك ماده الحاقی پیشنهاد شده است که قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی بانقدیم احترام پیشنهاد مینماید ماده بشرح زیر بلائحه برنامه عمرانی پنجساله اضافه شود :

ماده الحاقی : اخذ تصمیم نهائی در مورد تنظیم طرح های عمرانی هر استان در کمیسیون با حضور نمایندگان مجلسین آن استان و استاندار و هیئت رئیسه انجمن استان بعمل خواهد آمد.

بانقدیم احترامات فائده - مهندس فیروز عدل **نایب رئیس** - لایحه با پیشنهادهاییکه رسیده برای شور دوم بکمیسیون های مربوط ارجاع میشود .

۹- تقدیم لایحه اصلاح قسمتی از ماده ۲ قانون نحوه رسیدگی بتخلفات واخذ جرائم رانندگی بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور

نایب رئیس - خانم صوفی فرمایشی دارید بفرمائید .

خانم صوفی (معاون وزارت کشور) - با اجازه مقام ریاست بمنظور تأمین بیشتر وسائل مربوط به پیشگیری از تصادفات در جاده ها لایحه اصلاح قسمتی از ماده ۴ قانون نحوه رسیدگی بتخلفات واخذ جرائم رانندگی تقدیم واستدعای رسیدگی بآن رادارد .

نایب رئیس - لایحه بکمیسیون های مربوط ارجاع میشود .

۱۰- طرح گزارش شورا اول کمیسیون دارائی راجع به لایحه اصلاح ماده ۶ قانون استرداد حقوق گمرکی مواد اولیه مصنوعات ماشینی کارخانجات داخلی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵

نایب رئیس - گزارش شور اول اصلاح ماده ۶

قانون استرداد حقوق گمرکی مواد اولیه مصنوعات ماشینی کارخانجات داخلی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ مطرح است قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۷ دیماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه اصلاح ماده ۶ قانون استرداد حقوق گمرکی مواد اولیه مصنوعات ماشینی کارخانجات داخلی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۹/۲۱ تقدیم وبشماره ۵۰۴ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرارداد و با مختصر اصلاحی بشرح زیر تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

لایحه قانون اصلاح ماده ۶ قانون استرداد حقوق گمرکی مواد اولیه مصنوعات ماشینی

کارخانجات داخلی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵

ماده واحده - ماده شش قانون استرداد حقوق گمرکی مواد اولیه مصنوعات ماشینی کارخانجات داخلی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ بشرح زیر اصلاح می شود :

ماده ۶ - هرگاه مصنوعاتی که بوسیله ماشین در داخل کشور تهیه می شود بوزارتخانه ها و مؤسسات و سفارتخانه ها و سازمانهای بین المللی و مأمورین سیاسی و کنسولی و بین المللی که از پرداخت حقوق گمرکی معاف هستند فروخته شود، حقوق گمرکی و سودبازرگانی مواد اولیه و قطعات منفصله با رعایت قوانین مربوط بمعافیت گمرکی و مفاد این قانون بفروشنده مسترد خواهد شد .

تبصره ۱ - مفاد تبصره ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۰ کل کشور شامل کالاهای موضوع این ماده نیز خواهد بود .

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی
گزارش شورا اول از کمیسیون اقتصاد
بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه روز شنبه ۷ بهمن ماه

۱۳۵۱ با حضور آقای دکتر معتمد وزیري معاون وزارت اقتصاد لایحه اصلاح ماده ۶ قانون استرداد حقوق گمرکی مواد اولیه مصنوعات ماشینی کارخانجات داخلی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون دارائی رادر این مورد تأیید و تصویب کرد . اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون اقتصاد - محمد ابراهیم نیکپور

نایب رئیس - کلیات اول لایحه مطرح است نظری هست ؟ (اظهاری نشد) رأی می گیریم بورود در شور ماده واحده خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده واحده مطرح است نظری هست ؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسیون های مربوط ارجاع میشود .

۱۱- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع به لایحه تبدیل اداره کل ثبت اسناد و املاک کشور و ارسال بمجلس سنا

نایب رئیس - گزارش شور دوم تبدیل اداره کل ثبت اسناد و املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مطرح است قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۳ دیماه ۱۳۵۱ با حضور آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری لایحه شماره ۴۸۸۰۶ - ۱۳۵۱/۹/۱۹ دولت راجع به تبدیل اداره کل ثبت اسناد و املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را که گزارش شور اول آن بشماره ۵۱۲ چاپ شده است مطرح و باتوجه به پیشنهاد رسیده بشرح زیر تصویب کرد .

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

لایحه قانون تبدیل اداره کل ثبت اسناد و املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون عنوان

اداره کل ثبت اسناد و املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تبدیل میشود .

تبصره ۱ - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور وابسته بوزارت دادگستری است و رئیس آن سمت معاونت وزارت دادگستری را خواهد داشت .

تبصره ۲ - وزارت دادگستری تشکیلات و پستهای سازمانی ثبت اسناد و املاک را برای تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور پیشنهاد خواهد نمود .

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی
گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۳۵۱/۱۰/۲۳ با حضور آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری لایحه تبدیل اداره کل ثبت اسناد و املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را که گزارش شور اول آن بشماره ۵۱۲ چاپ شده است مطرح و مصوبه کمیسیون دادگستری را تأیید و تصویب کرد .

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - رضاییرزاده

نایب رئیس - ماده واحده مطرح است ، نظری هست ؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری هست ؟ (اظهاری نشد) رأی می گیریم بماده واحده و کلیات آخر لایحه خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . لایحه برای تصویب مجلس سنا فرستاده میشود .

۱۲- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشور راجع به لایحه اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد و ابلاغ بدولت

نایب رئیس - گزارش شور دوم اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد مطرح است ، قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشور
بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۱۳۵۱/۱۰/۲۳ با حضور

خانم صوفی معاون پارلمانی وزارت کشور لایحه شماره ۱۷۲۷۸ مورخ ۱۳۵۱/۳/۲۴ دولت راجع به اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد را که گزارش شور اول آن بشماره ۵۳۸ چاپ گردیده با توجه به پیشنهادهای رسیده مورد رسیدگی قرارداد مصوبه شور اول را عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد

ماده واحده - ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ بشرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۳ - بهای خانه‌ها و دکاکین اعم از عرصه و اعیان و حق پیشه حداقل ۳ ماه قبل از تخلیه از محل درآمد برنامه نوسازی عباس آباد و یا اعتباری که دولت در اختیار شهرداری میگذارد نقداً پرداخت میگردد مگر آنکه مالکان خانه‌ها و دکاکین و حق پیشه بخواهند از مقررات ماده ۲ این قانون و تبصره آن استفاده نمایند که در اینصورت شهرداری از اوراق قرضه پرداخت می نماید. در هر صورت تا زمانیکه بها پرداخت نشده و یا طبق مقررات این قانون تودیع نگردیده و یا اوراق قرضه تسلیم نشده است بتخلیه و تخریب خانه‌ها و دکاکین اقدام نخواهد شد.

تبصره - در مورد خانه‌ها و دکان‌هایی که تا تاریخ تصویب این قانون ارزیابی نشده است بهای اعیانی احداث شده در عرصه املاک مزبور بقیمت عادله براساس بهای یکسال قبل از ارزیابی شهرداری پرداخت خواهد شد.

مخبر کمیسیون کشور - غضنفری

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۳۵۱/۱۰/۲۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد را مورد رسیدگی

قرارداد و مصوبه کمیسیون کشور را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۳۵۱/۱۰/۲۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون کشور را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

نایب رئیس - ماده واحده مطرح است، آقای غضنفری بفرمائید.

غضنفری (مخبر کمیسیون کشور) - با اجازه مقام ریاست در سطر آخر تبصره يك اشتباه چاپی رخ داده یعنی کلمه ارزیابی زائد است و عبارت صحیح اینطور است «..... بهای یکسال قبل از تملك شهرداری پرداخت خواهد شد».

نایب رئیس - اصلاح میشود، در ماده واحده نظری هست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری هست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم به ماده واحده و کلیات آخر لایحه خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بتولت ابلاغ می شود.

۱۳ - طرح گزارش شور اول کمیسیون برنامه راجع بلایحه برنامه عمرانی پنجم

نایب رئیس - گزارش شور اول برنامه پنجمه عمرانی پنجم مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون برنامه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در چندین جلسه که آخرین جلسه آن

در روز پنجشنبه ۱۰/۱۰/۲۹ با حضور آقای دکتر مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه تشکیل گردید لایحه شماره ۵۱۵۰ - ۱۷/۱۰/۵۱ دولت راجع به برنامه پنجمه عمرانی پنجم را که در جلسه روز یکشنبه ۱۳۵۱/۱۰/۱۷ بمجلس شورای ملی تقدیم و بشماره ۵۴۲ چاپ گردید برای شور اول مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

مصوبه کمیسیون برنامه در کمیسیون دارائی با اصلاحاتی تصویب رسید که تغییرات مزبور در جلسه روز چهارشنبه ۱۳۵۱/۱۱/۴ کمیسیون برنامه مورد تأیید قرار گرفت.

اینک گزارش آن بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

لایحه قانون برنامه عمرانی پنجمه پنجم

ماده ۱ - دولت مجاز است از مجل منابع مالی مندرج در قانون برنامه و بودجه کشور ظرف مدت پنجسال که از اول فروردین ماه ۱۳۵۲ شروع میشود مبلغ یک هزار و پانصد و شصت میلیارد ریال بر اساس جداول کلی پیوست این قانون بمصرف برساند و مکلف است برنامه پنجمه پنجم را برای نیل به هدفهای مندرج در برنامه مذکور اجرا نماید.

مجلس شورای ملی تقدیم مجلس شورای ملی

مجلس شورای ملی تقدیم مجلس شورای ملی

شهر داریها بسازمان برنامه را که در اثر اجرای طرحهای عمرانی در برنامه های عمرانی گذشته ایجاد شده طبق مقرراتی که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید مورد بخشودگی قرار دهد.

ماده ۵ - سازمان برنامه و بودجه موظف است کلیه حسابهای مربوط به طرحهای عمرانی برنامه های گذشته را طبق مقررات مربوط ممیزی کند.

تبصره - ذیحسابان وزارت دارائی در دستگاههای اجرایی موظفند کلیه سوابق و اسناد و مدارک مربوط بطرحهای عمرانی گذشته را برای ممیزی در اختیار سازمان قرار دهند.

ماده ۶ - هیئت حسابرسی مذکور در فصل هفتم قانون برنامه عمرانی چهارم تا تسویه کامل حسابهای برنامه های گذشته با همان اختیارات و وظایف مندرج در قانون مزبور حداکثر تا پایان برنامه پنجم باقی خواهد بود و انتخاب اعضاء هیئت در مواقع ضروری طبق همان قانون بعمل خواهد آمد.

ماده ۷ - از آغاز سال ۱۳۵۲ اختیارات و وظایفی که بموجب بند ۴ ماده ۱۳ قانون برنامه عمرانی چهارم در مورد دعوی ناشی از اجرای قرارداد های مربوط به برنامه های گذشته به هیئت عامل برنامه اعطاء گردیده بود برئیس دستگاه اجرائی مربوط تفویض میشود.

ماده ۸ - در کلیه مواردی که بموجب مقررات

مقررات

جدول شماره ۴

اعتبار بملیون ریال	۴۰۰۰۰۰۰۰ - امور اقتصادی
	۴۰۱۰۰۰۰۰ - فصل اول - توسعه کشاورزی
۲۰۸۰۰۰	ودامپوری
	۴۰۲۰۰۰۰ - فصل دوم - توسعه منابع
۱۰۸۰۰۰	آب و نظارت
۵۳۵۰۰	۴۰۳۰۰۰۰ - فصل سوم - تأمین برق
۱۸۳۹۰۰	۴۰۴۰۰۰۰ - فصل چهارم - توسعه صنایع
	۴۰۵۰۰۰۰ - فصل پنجم - توسعه منابع
۱۳۰۷۰۰	نفت و بهره برداری
	۴۰۶۰۰۰۰ - فصل ششم - توسعه
۲۹۰۰۰	منابع گاز و بهره برداری
۴۶۵۰۰	۴۰۷۰۰۰۰ - فصل هفتم - توسعه معادن
	۴۰۹۰۰۰۰ - فصل نهم - حمل و نقل و
۱۷۱۵۰۰	ارتباطات
	۴۱۰۰۰۰۰ - فصل دهم - پست و
۳۱۲۰۰	مخابرات
	۴۱۱۰۰۰۰۰ - فصل یازدهم - سیاحت
۷۷۰۰	و جهانگردی
۹۷۰۰۰۰	جمع

جدول شماره ۵

تقسیم سنواتی اعتبارات عمرانی برنامه پنجم	اعتبار بملیون ریال
سال ۱۳۵۲	۲۱۰۰۰۰
سال ۱۳۵۳	۲۵۰۰۰۰
سال ۱۳۵۴	۳۰۵۰۰۰
سال ۱۳۵۵	۳۶۰۰۰۰
سال ۱۳۵۶	۴۳۵۰۰۰
جمع	۱۵۶۰۰۰۰
مخبر کمیسیون برنامه - دکتر طهمورث فروزین	گزارش شور اول از کمیسیون دارائی
مجلس شورای ملی	
کمیسیون دارائی در جلسه روز دوشنبه ۵۱/۱۱/۲	باحضور آقای دکتر مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی

لایحه دولت راجع به برنامه پنجساله عمرانی پنجم را برای شور اول مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون برنامه را با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آن بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز دوشنبه ۵۱/۱۱/۲ با حضور آقای دکتر مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و دکتر تاجبخش معاون وزارت امور خارجه ماده ۳ لایحه دولت راجع به برنامه پنجساله عمرانی پنجم را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون برنامه را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

مخبر کمیسیون خارجه - مهروش صفی نیا (مستوفی)

نایب رئیس - کلیات اول لایحه برنامه عمرانی پنجم مطرح است، آقای رامید بفرمائید.

رامید - جناب آقای رئیس، همکاران محترم، هفته ای که گذشت افتخار اصفا فرمایشات شاهنشاه رهبر عزیزمان را پیدا کردیم به یقین در این فرمایشات بهترین برنامه و راهنمایی برای بخش عمومی و شما دولتی ها، بخش خصوصی، تمام افراد ملت اعم از زن و مرد حتی پیرو جوان و کودک بود و باید سر مشق و راهنما قرار بگیرد (صحیح است) یک بار دیگر همه افراد ملت از داشتن چنین رهبری دانا و توانا احساس افتخار بیشتر و سر بلندی کردند (صحیح است) جادار دبیران حق شناسی بگوئیم شاهنشاهها سلامت تو سعادت ما است (آفرین) بقاء تو عظمت ما است (صحیح است) توفیق هر چه بیشتر تو آرزوی ما است (احسن) همکاران محترم هفته ای که گذشت در نطق های حماسی احساسات حق شناسی همه را شنیدیم شرکت کردیم با تأیید آن مطالب و با حفظ آن احساسات اکنون باید از خود ظرفیت نشان بدهیم بحث و انتقاد را قبول کنیم تا چنان معلوم شود که آن ابراز احساسات و آن مطالب از طرف اشخاصی با ظرفیت واقع بین و اهل

بحث و نقادی عرضه شده پس از ارزیابی بچنان نتیجه رسیده بودند (آفرین) تصور میکردم دولتی که شاهد آنهمه اظهار علاقه از طرف ملت نسبت بسرنوشت خود می بود

امروز جادداشت در طرح برنامه پنجم که خطوط اساسی سیاست اقتصادی و اجتماعی مملکت در دهه دوم انقلاب از این گام شروع میشود هر کاری میداشت تعطیل میکرد امروز

در حضور نمایندگان ملت حاضر میشد احترام به مشروطیت و دموکراسی با گفتن و نوشتن کافی نیست عمل لازم است

نطق های تبلیغاتی و تلویزیونی بیشتر جنبه شخصی پیدا میکند اگر توأم با عمل نباشد (صحیح است) قصد ندارم امروز در طرح این لایحه وارد جزئیات ارقام، مواد و مفاد جملائی که بعنوان برنامه از طرف دولت تقدیم شده بشوم هر چند دولت با عدم حضور خود بی توجهی خود را در این امر ابراز کرد (دکتر الموتی - این حرفها چیست؟! وزیر مسئول اینجانشسته این حرفها را نفرمائید). ولی ما

وظیفه داریم که به برنامه مملکت اهمیت بدهیم باین جهت سعی میکنیم حتی المقدور رئوس مسائل و نظریات کلی را

باتوجه به احتیاجات و امکانات مملکت عنوان بکنیم هر چند در ضمن صحبت من برخورد خواهید کرد باین که عدم توجه دولت نسبت به تذکرات اساسی نمایندگان موجب گردیده

که بعد از چهار سال ۵ سال دهسال اکنون به آن معایب اقرار کرده و برای تأخیر در توجه و

جبران صدمات گذشته با اندازه ای تسریع لازم دارد که دیگر اکنون قادر نیست، معهذ ما از این

مطالب نا امید نمیشویم باز هم تکرار میکنیم باشد بعد از ۵ سال دیگر بیایند بگویند آن حرفی را که آنروز زدی و توجه نکردیم ناچار امروز لایحه آورده ایم که با دو فوریت بیایند تصویب کنید تا اجرا کنیم.

دکتر الموتی - کدام حرف را شما ۵ سال قبل زدید که اجرا نکردند؟

رامید - میرسیم در لایحه ای که مطرح است و گزارشی که دولت به مجلس داده عبارات زیبا، جملات امیدوار کننده مطالب همه جانبه که همه ما آرزو داریم تحقق پیدا کند بسیار است پس حضرت تعالی خیلی عجله نفرمائید چون صحبت من در برنامه مدتی طول خواهد کشید اعداد ارقامی هم در گزارش دولت هست که ماحق تکذیب نداریم شجاعت تأیید

را هم شخصاً بخود نسیبدم بدلیل اینکه تکذیب بآئیندرا کسی میکند که اطلاعی داشته باشد اگر قرار شد فرضاً ثروت يك مدیون و ورشکست بیکار رابناور تمدن بزرگی جمع کنند و بگویند معلول متوسط ثروت دوتفر باهم این رقم است این مطلب قابل تکذیب نیست ولی در عین حال هم برای من گزارش گیرنده که از نحوه تهیه و تنظیم گزارش اطلاعی ندارم معلوم نیست که هر يك از این دودر چه وضعی هستند بکمی کم دارد یکی زیاد دارد یکی پای قبل از مرگ است از گرسنگی و یکی پای مرگ است از پر خوری در مراحل در گزارشات دولت در مسائل مختلف حده متوسط رقمی است و ماقبول میکنیم ولی نه تکذیب میکنیم و نه تأییدی بر آن میگذاریم فقط وارد مسائل میشود در خود لایحه بنظر من اشتباهات، مسائل خلاف اصول قانونگذاری، سلب اختیار مجلس ارجاع به کمیسیون در مهمترین مسأله مملکتی باز هم عدم توجه کافی به کشاورزی، هنر نیز اندر برای شهرها و امثال این مسائل بسیار زیاد داریم فعلا وقت شریفان را در این باره توضیح نمیکم.

بموقع خود باین مسائل هم میرسیم اما اصولی که امروز ما برای آن اصول در اینجا جمع شده ایم عبارت از این است که برای ۵ سال آینده ای که در پیش داریم چه برنامه ای بریزیم آقای ذوالفقاری چه برنامه ای بریزیم؟ برنامه ای باید بریزیم که بمانند نسخه ای برای بیمار باشد که بهبودی یابد یا دستور العملی برای شخص سالمی که توانا تر بشود و برای این منظور احتیاج داریم اول ببینیم که مسائل برنامه های گذشته چه بوده ما چرا آن برنامه ها را انتخاب کردیم چگونه اجرا کردیم و بکجا رسیدیم و تجزیه و تحلیل نتایج آن در حال حاضر چه وضعیتی را برای ما مجسم میکند بعد به ببینیم در مقابل چه داریم اجرای برنامه چه امکاناتی را برای ما بوجود آورده و چه مشکلاتی را. با این امکانات آن اشکالات را چگونه می توانیم رفع کنیم و هدف هایی که در مقابل خودمان میگذاریم برای عبور از این اشکالات برای رسیدن بآن هدف ها کدام راهها را میتوانیم انتخاب کنیم این است آنچه که امروز باید اینجا صحبت کنیم و آقای رئیس

دولت و همکاران ایشان باید در این موقعیت در مجلس حضور یابند نه روز تقدیم لایحه توأم با عکس برداری و نمایش تاویز بیون. اصولاً آن موقعی که گویا دکتر مجدلی فاضل امروز ما، در مدرسه تحصیل میکردند و اساس کار برنامه ریزی در ایران شروع شد در ایران تنها نبود برور در خیلی از ممالک دنیا که احساس میکردند برای جبران عقب افتادگی ها و پیشرفت سریعتر احتیاج دارند راهی جدید انتخاب کنند باسرم برنامه و برنامه ریزی و سازمان برنامه شروع بکار شد روزهای اولیه همه تصور میکردند که عقب افتادگی این ممالک مطلب ساده ایست نیروی انسانی دارند منابع طبیعی دارند اگر از اینها استفاده کنند براحتی ممکن است جلو بروند ولی در عمل برخورد شد که پروراندن و بهره وری از این نیروی انسانی نهانی و آن منابع طبیعی پنهانی احتیاج بسرمایه مادی و معنوی هردو دارد و برای هیچ مملکتی، هیچ ملتی مقدور نیست که چنین سرمایه هنگفتی را برای مدت طولانی بسا همیشه تأمین کند و ای بسا این سرمایه گذاری نتیجه ای متناسب کیفیت و کیفیت آن سرمایه ندهد و آن وقت آن ممالکی که احتیاج باین سرمایه دارند با از دست دادن و صرف بی جهت این سرمایه يك مقدار هم عقب تر بروند این جا پیش آمد که مطالعه شود از زیبایی شود و معلوم شود که این سرمایه محدود داخلی یا امکان تأمین آن سرمایه محدودتر از خارج با وضعیت و کیفیت خاص آن مملکت در چه رشته در چه قسمت با چه کیفیت بکار برود تا اینکه نتیجه هرچه بیشتر عاید بشود آیا مثلاً ساختمانهای لوکس عالی دولتی بسازند البته از جهتی خیلی خوب است هم ترضیه خاطر و راحتی فکر کارمند را فراهم میکند و مقداری پیشرفت میشود. یا مثلاً بنوشان را عوض کنیم تا محصول زراعی خیلی بهتر بشود یا راه آهن مان را بکشیم آنهم از جهتی خیلی خوب است ممکن است وسائل مسافرت بهتر فراهم شود ولی همه آنها یا بعضی از آنها؟ هیچ کدام؟ کدام سریع تر، کدام کمتر، کدام بیشتر، اینجا است که من وشما و یانمانند دیگر و دیگری ممکن است عقاید مختلف داشته باشیم ممکن است هر کدام يك مقدار صحبت هایمان مورد قبول همه واقع شود و ممکن است نخست وزیر وقت متوجه بشود که بانتمام احاطه خود ب مسائل مملکتی کسانی در بین نمایندگان

مسائل و مطالبی دیگر مواجّه شده اند که تذکرش برای ایشان بسیار مفید بوده و ممکن است باعث اصلاح برنامه دولت بشود (صحیح است) اما خوشبختانه با تأسفانته برای تشخیص این مطالعات هم مثل همه امور در دنیا تنها اطلاعات محلی و تجربی کافی نیست و نبود بلکه تخصص های علمی و مهارت های فنی زیادی نیاز داشت تا اینکه بشود اسم مجموعه آن مطالعات را برنامهریزی و برنامه يك مملکت گذاشت بهمین جهت همه ممالک باکمال تأسف و عنین بدینی واضطراراً و ناچارى در شروع کار مجبور بودند این کالای وارداتی افکار و علم تخصصی را از غرب و ممالک پیشرفته قبول کنند اما به یقین تا هوقی که از داخل مملکت و افراد ایرانی و علاقمند به منافع ایران نه منافع خارجی، آدم ماهر و عالم و برنامه ریز نمیداشتیم نمی توانستیم فکر کنیم که داریم رشد اقتصادی می کنیم بدون اینکه مرور استقلال سیاسی را از دست بدهیم این بود که این نور چشمها متخصصین ایرانی را با علم زیاد با علم کم کامل و ناقص جمع کردیم و تمام امتیازات منصور که يك کارمند مملکت ایران بشود داد چند برابر کردیم و در طبق اخلاص گذاشتیم شد سازمان برنامه البته در اینکار هم ناراحتی هایی در سایر دستگاههای مملکت بوجود آوردیم، ما مورین سابقه دار دولت بعضاً ناراضی و مأیوس شدند، حقوقهای بسی سابقه و امتیازات کارمندان سازمان برنامه موجب گسردید کارمندان سازمانهای دیگر تمام امکانات و تشبثات به عمل آورند که از ماشین نویس تا معاون وزارتخانه همه به سازمان برنامه منتقل شوند که هر يك در آنجا امتیازات بیشتری بر خوردار شود اما شکر خدا با تمام این معایب و تحمل تمام بارها برگزیده ملت و دولت، سازمان برنامه بوجود آمد برنامه ریخت شاید هم نواقص داشت اجرا کرد قطعاً توأم با معایبی هم بود معذرتاً بالاخره نتایجی گرفته شد اگر ایده آل نبود بعد عالی بود اما کاری را که نقص داشت و نقص دارا اگر نخست وزیر هادرمجلس حاضر نشوند شنوند و برای رفع نقص اقدام نکنند این نقص باقی خواهد ماند اینست که نمی شود از چندین میلیون جمعیت يك مملکت انتظار داشت که همه چون يك عالم که دانشگاههای پاریس را زیر پا گذاشته و وارد را در نور دیده

مانند آقای دکتر مجدیدی از برنامه های دراز مدتی که حتی اشخاص بسا سواد هم نمی توانند چیز زیادی سردر بیابند تمام افراد مملکت مثلاً روستایی قشم و سقر و کاشمر بتوانند همه معتقدانه در طول مدت ریختن پولها راه بیندازند و اعتماد به نتایج آتی داشته باشند در این مورد دولت نتوانست و نخواست باین امر توجه کند همچنانکه امروز با عدم حضور خود نشان میدهد که نمیخواهد به نواقص کار خود اطلاع حاصل کند (عده ای از نمایندگان - اینطور نیست) اگر دوستانی شرط ارادت و همکاری و احترام بدولت را این میدانند که هر عیب و نقصی که از طرف دولت پیش می آید بسا برابر از احساسات و صدای رسای خودشان آن عیب را حسن بدانند من که شخصاً خلاف این فکر میکنم صرف نظر از علاقه شخصی و وظیفه مملکتی و حتی رابطه انسانی می بینم آن کسی را که راه صحیح نمیرود باید هدایت کرد (صحیح است) میدانم که معاونین سیاسی وزارتخانه ها هم برای همین هستند (قراچولرو - معاون پارلمانی) جنابعالی فهمیدید منظورم کدام است؟ همان، (خنده نمایندگان) که برای اصلاح از این تذکرات و امثال آن بدولت در جلسات مجلس مستقیماً حاضر می شوید ولی فرق میکنند موقی لایحه ای راجع بحقوق و وظیفه يك فرد مطرح است شاید معاون وزارت دارائی هم بتواند جواب بگوید وقتی من امروز بسا آقای رئیس الوزرا میگویم در طول برنامه شما نتوانستید مردم را متوجه عظمت کافی برنامه کنید تا آن همکاری و همگامی همگانی ملت که بزرگترین عامل مؤثر در پیشرفت برنامه در مملکت است از طرف ملت در باید این مطالب دیگر در سطح معاون وزارتخانه یا وزیر نیست این در سطح شخص نخست وزیر است (صحیح است).

دکتر المونی - مردم رشد دارند و همه مسائل را درک میکنند.

یکنفر از نمایندگان - اینکارها تدریجی انجام میشود.

فهادپود - این تدریج شما چند سال بالاخره طول میکشد؟

یکتفراز نمایندگان - هر وقت وضع اجتماع ايجاب

کند

وامبد - از سرمایه مادی گذشته فراهم آوردن علم و مهارت و مراعات اصول برنامه ریزی ايجاب ميكرد كه قبول كنيم اين برنامه هاتنهاراه نجات هرملتی است كه طالب پیشرفت و توسعه می بود آنچه آن برنامه ای كه پی ریزی اساسی داشته باشد دوام بیاورد و بتواند خود آن برنامه با آن اصطلاح بسیار قشنگی كه دولت بكار برده بتواند سكوی پرش برای برنامه های آینده باشد راستی شما كه این عبارات باین قشنگی رامیگویند چرا در انجام آن خیلی علاقه ندارید؟ بلی سكوی پرش باشد جز همین برنامه های اساسی زیر بنائی دراز مدت چاره ای نبودولی برای اینکه مردم بدانند كه چاره منحصر بفرد را مملكت دارد طی ميكند تا دیگر افراد ملت انتظارات و توقعات خود را در جهت احتیاجات جلوی نظر بلافاصله انتظار نداشته باشد و بدانند مثلا این مهندسین كه با وسائل خیلی لو كس می آیند آنجا در دهات آنها پیاده میشوند و نقشه میکشند نتیجه این كار هم برای مثال با ۱۵ سال دیگر باو میرسد و شاید همه این امور زیر بنائی موجب گردد كه خود مردم آتقدرو وضع بهتری پیدا كنند كه بتوانند احتیاجات جلوی نظر خود را تأمین كنند ولی این امر تفهیم لازم داشت غیر از آن تبلیغ های شخصی كه همكارانمان و همكارانان پشت تریبون و توی تلویزیون میفرمایند و بهر حال این سازمان برنامه از جهت تشكیلات آنچه كه در همه ممالك مرتباً بآن متوجه شدند احتیاج داشت كه از چند قسمت اساسی تشكيل بشود يك قسمت برنامه ریزی ولی يك قسمت دیگر برای هماهنگ كردن این برنامه ها و جناب دكتر شفیع امین در این قسمت دوم و هماهنگ كردن برنامه ها به هر شهر و شهرستانی بروید ضعف و ناتوانی اعمال نظر خصوصی و عدم تشخیص بعضی متصدیان را بطور كامل می بینید (صحیح است) ما نمیتوانیم مأمور شهرستانی را قانع كنیم كه در محلی مثل قهوه خانه انجام وظیفه كند وقتی می آید وزیرش را در لو كس ترین و مدرن ترین ساختمان ها در وزارتخانه اش می بیند هماهنگی در سازمان برنامه یکی از ادارات اساسی می بود و من نمی دانم چه اعمال نظریات خصوصی یابی اطلاعی

كدام يك از این مسائل باعث میشد كه بعضی این هماهنگی لازم عدم هماهنگی اینطور بچشم میخورد مثلا ساختمان نیمه تمام وزارتخانه ای در بلوازلیزابت پانزده سال تمام بصورت اسكات مسخره، مفتضح، بدنامی كه نموداری از بی برنامه ای و ناهماهنگی است در جلوی چشم همه مردم پایتخت بلا تكلیف نگاه دارد آن كار تمام نشده ساختمان دیگری را مجدداً پی ریزی ميكند، قسمت دیگر سازمان برنامه اداره ارزیابی لازم داشت می بینم دوستانی می پرسند کدام وزارتخانه منظورم وزارت كشاورزی بود بهتر است تشریف ببرید پشت همین ساختمان مجلس آن ساختمان بدقواره نیمه كار دیگر را كه برای خود مجلس شروع كردند ببینید در این یکی چه خبر است، این را كی برنامه ریخت، كی اقدام كرد، كی اجرا كرد، چرا راكد گذاشتید؟ احتیاج نبود چرا طرح كردید لازم بود چرا تمام نكردید حساب غلط بود چرا محاسب را تعویض نكردید، كی را بركنار كردید؟ (پرتو اعظم - تقدم را دادند بامور مهمتری) ارزیابی لازم بود كه كارها ارزیابی بشود (احسن) و بالاخره جناب دكتر مجیدی شما كه فعلاً نامزد این كار شده اید (دكتر دادفر - نامزد نیستند مسئول هستند) شما كه نامزد این كار شده اید برای اینکه عقدنامه شما در این كار كه همان لایحه تشكیلات جدید سازمان برنامه است تازه به شور دوم رفت حالا بدانید كه اداره سازمان برنامه احتیاج يك اداره چهارمی دارد كه آن اداره چهارم ملاحظه آن برنامه های اولیه است و مشاهده این ارزیابی های بعدی مقایسه این دو در نظر گرفتن تحولات تغییرات و احتیاجات جدیدی كه در این فاصله بوجود آمده كه برنامه ها را در حین اجرا باید اصلاح بكنید شما اگر در وسط اجرای برنامه ای می بینید از يك جهت عقب افتادید و از يك جهت جلو افتادید بیائید در كمال صفا و صمیمیت بایك چنین مجلس كه اكثریت قاطعی با دولت شما موافق است و آماده قبول اشتباهات شما هم هست در كمال صراحت بگوئید مثلاً بگوئید خیال ميكردیم در فلان برنامه فلان شهرستان مهندسین ما موفق میشوند ۵۰۰ چاه بزنند متأسفانه لوله ها نيكه وارد كردیم قطرش از خود چاههایی كه كندیم بیشتر است (يكتفراز نمایندگان - كجاست؟) چون عین این وقایع را داریم نشان میدهم

اگر میخواهید - و حالا نمیتوانیم سرمایه را باین ترتیب بكار ببریم موافقت كنید این تونل استثنائی را میخواهیم انحرافی بدهیم تا مزارع كشاورزی خشك نشود اینقدر پول اینجارا كم بكنیم و آنجا را اضافه بدهیم بگذارید مردم روشتر بشوند و اینهمه پیشرفت كه چشم جهانی را خیره كرده بیشتر از پیش به عمق قلب و احساس حق شناسی مردم ریشه بدواند (آفرین) بدانید آنها می فهمند همانطور كه لیدر محترم اكثریت گفت. اگر آمديد از طریق صحیح یعنی مجلس شورا كه در واقع معروف به خانه ملت است موضوع را مطرح كنید نه مصاحبه های شخصی و خصوصی متصدیان در تلویزیون و روزنامه، مطبوعات البته بخش بسیار محترم و مؤثری در اجتماع هستند ولی صاحب روزنامه صاحب عقیده است و معلوم نیست كه عقلش از من و شما و آقای نخست وزیر كمتر باشد اظهار شخصی خودش را در روزنامه ارائه میدهد آنجائيكه شما با ملت باید صحبت بكنید و او را بكمك بطلبید پشت این تریبون است آنوقت ببینید اهالی همان شهر یا شهرستان كه چاهش را متوقف کرده اید وقتی بیائید صمیمانه توضیحات را در اختیارشان بگذارید خود آنها حاضرند كمك كنند و لوله ها را روی دوش برای شما پس بفرستند كه برنامه هاتان را اصلاح كنید اما این مطالب را همه می دانیم يك هدف، يك نظر پیدا شده كه از اجرای مجموع این برنامه ها اعم از این كه آن چاه باشد، یا تربیت معلم باشد، یا اصلاح بذر باشد یا ساختمان دولتی باشد جمع می شود و نتیجه ای حاصل می شود بنام توسعه اقتصادی و جناب دكتر رشتی شما كه باین اصطلاحات خیلی خوب آشنا هستید (دكتر رشتی - كداميك؟) با اصطلاح توسعه اقتصادی (دكتر رشتی - هم من آشنا هستم هم شما) اما این توسعه اقتصادی در داخل مجلس مادر گزارشات دولت ما در راههای برنامه ریزی ماهمه رفت زیر چادر رشد اقتصادی در صورتيكه مارشد اقتصادی تنها هدفمان نبود آقای دكتر بلکه ما توسعه اقتصادی هدفمان بود و رشد اقتصادی یکی از عوامل و لوازم توسعه اقتصادی است یعنی بالابردن امکانات مادی و معنوی نیروی انسانی و فرهنگ آنچه چیزی كه روزی شما من هم كه نبودیم آنچه آنچنان

ملتی باشد كه با خودش بتواند روزی بسایر ممالك و امدهنده باشد یا روزی آنچه آن افرادی در آن پیدا شود كه پشت میزهای بانكهای جهانی بنشینند و برنامه ها را توجیه كنند و ثابت كنند كه این وام نیست این اعتبار است این صرف بیخود نمی شود و سرمایه گذاری میشود و پیشرفت مملكت ما و جامعه بشریت و صلح دنیا كمك ميكند ولی وامها را كه آوردند كارگران با مهارت شما معلمین با سواد شما و جامعه پیشرفته شما بتواند بهترین استفاده از آن پول را بكند آیا طبق رقم كه برای رشد اقتصادی مرتباً ۱۱ و ۱۲ درصد بیا تحویل میدید چون من هم بانصاف شما و هم بعلم شما اعتقاد دارم میتواند بگوئید آیا در قیاس همان رقم توسعه اقتصادی هم پیدا كردیم؟ بهر حال برای اجرای این برنامه رسیدن بآن هدف توسعه اقتصادی كه مورد نظر من است و رشد اقتصادی كه طبق رویه شماست چند عامل لازم بود قبل از همه چیز آن ثبات سیاسی بود و آقا شكر خدا كه از برکت وجود شاهنشاه و نظام شاهنشاهی این ثبات بصورت بی سابقه ای در زمان و مكان فراهم شد (احسن) دوام سازمانهای اجرا كننده برنامه لازم بود قطعاً جنابعالی باتوجه بسوابق كارسان طولانی بودن مدت خدمت مسئولین سازمان برنامه را تأیید می كنید كه در ممالك دیگر هم بی سابقه است اما این عامل دوام مسئولین اداره كننده برنامه های عمرانی مملكت كه جزء لوازم كار مملكت است آخرش بدولت فعلی هم سرایت کرده كه البته دوام دولت برای اجرای برنامه ها تا يك حدی مفید است گفتم تا يك حدی، زیرا توضیح میدهم (دكتر دادفر - دوام دولت ضرورت وجود آن است) چرا گفتم تا يك حدی اجازه میخواهم پراختیاری باز كنیم هیچ چیز در دنیا ثابت نیست هیچ چیز مخصوصاً طبیعت و وجود بشر تنها موی انسان نیست كه سفید ميشود و دندان نیست كه میریزد و پوست صورت نیست كه چروك برمیدارد فكر، طبیعت، اخلاق، نحوه برخورد با مسائل همه چیز اشخاص تغییر پیدا ميكند و دوام افراد در دولت و بقای اشخاص در حكومت بصورت زیاده از حد، این نتیجه را دارد كه انسان همیشه خودش را حاكم، فهمیده تر، مطلع تر، بی نیاز تر احساس خواهد كرد (دكتر دادفر - دوام تجربه می آورد) به آن مسائلی كه قبلاً

بایک دید دیگری نگاه میکرد اینقدر با اشکالات زد و خورد کرده، اینقدر خسته شده اینقدر اطلاع پیدا کرده که همانطور که جناب آقای دکتر دادفر فرمودند قانع میشود که این معایب و نواقص بر اثر این ریشه‌هاست و دیگر احتیاجی نمی‌بیند که همش را بکاربرد و خود را موظف احساس کند و ای بسا لازم است که وزرای دولتها از کرسی وزارت پائین بیایند و نتایج کار خود را در اجتماع بینند و ای بسا که خود پشیمان شوند در این بحث بر آنتر را می‌بندم بهر حال برای اجرای برنامه، دوام دولت، منظوم قدرتی است که گرداننده سازمان برنامه است لازم بود در مملکت ما بعد از ثبات سیاسی باین عامل هم توجه شده بود نتیجه خوب هم گرفتند تکذیب نمیکنم بهر حال گزارشات دولت تبلیغات لازم، اینجارا میگویم لازم، در ظرف این مدت همه افراد ملت را اعم از مجلسی و خارج از مجلس مطلع کردند نمیگویم روشن کردند مطلع کردند که مادر تلاش هستیم برنامه هائی داریم در جهت توسعه پیش میرویم و اکنون با آن عواملی که اشاره کردم برنامه‌ها اجرا شد اشخاصی بسهم خود به پیشرفت‌ها کمک کردند اشخاصی هم بسهم خود نتایج بعضی برنامه‌ها را در نظر مردم از ارزش واقعی کم کردند که بعد توضیح میدهم زیرا بنحوه اجرا خیلی حرف‌ها داریم که بهترین نیت‌ها بهترین برنامه‌ها با جریاناتی که در آن راه پیدا کرد آن ارزش واقعی که بایستی میزان سپاسگزاری همه را فراهم بکند قدری پائین آورد ولی برنامه‌ها اجرا شد اجازه می‌خواهم که مطالعه کنیم ببینیم که آن فریادهای سپاسگزاری که چند روز قبل در کنگره داشتیم بر چه اساسی بود و این فریادهای گوشخراش که من از بعضی نواقص می‌گشتم بر چه پایه است تر و خشک را با هم نمیسوزانیم سوا می‌کنیم بجز ما در دنیا ملل دیگری هستند حضرتعالی فرمودید ۷۹ تا (دکتر فروزین - ۸۰ تا) خوب اگر خودمان را هم حساب کنیم درست در می‌آید گفتیم بجز ما، در حدود ۷۹ مملکت این برنامه ریزی را دارند این تلاش‌ها را می‌کنند هر چیزی موقعی ارزش پیدا می‌شود که در سطح قیاس بیاید و ببینیم که ما بر اثر اجرای این برنامه‌ها در دنیا بکجا رسیدیم چون تکیه کلام اساسی فرمایشات

جناب آقای نخست وزیر همیشه روی رقم رشد اقتصادی سالیانه است اما همانطور که عرض کردم من علاقمندتر هستم که علاوه بر رقم رشد سالیانه اقتصادی کیفیت این رشد را توجه بکنند در این رشدین ۸۰ مملکت بین ممالکی که نفت دارند ممالکی که اورانیوم دارند ممالکی که منابع طبیعی بیشتر دارند ممالکی که کمتر دارند همه نوع ما از لحاظ رشد متوسط سالانه تولید داخلی میدانید چندم هستیم؟ هفتم هستیم، ناراحت نشوید ۷۳ ناپست سر ما هستند مادر دنیا هفتم هستیم. از لحاظ صنعت، آنچه که بنده خدمتتان عرض میکنم مربوط به سالهای گذشته است نه مربوط به این سال آخر باصطلاح آقایان اقتصادپون مربوط به دهه ۶۰ است و آنچه که بنظر تان می‌رسد در اختیار دولت می‌گذاریم از برخورد هایی که در اجتماع میکنیم دولت را مطلع می‌کنیم و راهنمایی‌هایی که احتمالاً مورد قبول باشد البته برای امسال نیست برای دهه ۷۰ است ما در امر رشد صنعت خیال میکنم شما هم این رقم را داشته باشید که یکی از درخشانترین ارقام را داریم یعنی بانفت حساب کنیم در آن دهه گذشته ۱/۱ است بی‌نفت، حساب کنید از این هم بیشتر است اما اداره ارزیابی و هم آهنگی‌ها اداره اصلاح سرعت‌ها کار خودش را بموقع کرده و شما خبر داده که در کشاورزی هم کجا هستیم؟ مطلب دیگری در این جاست که ارزیابی‌ها بیرون می‌آید نسبت سرمایه به تولید در جمع تمام این ۸۰ مملکت برآورد کردند. خانم سمعی یکی از نقاطی که در روی زمین با کمترین سرمایه، بزرگترین درآمدها را حاصل کرده این سرزمین ما بوده این عواقبی دارد، در صحبت‌های خسته کننده که بعداً عرض خواهم کرد می‌آید که می‌بینیم در مقابل این درآمد بسیار جالب آیا دولت وظیفه خودش را نسبت به توزیع عادلانه این درآمد عمل کرده؟ آیا در میزان حمایت از سرمایه تعدیل کرده؟ آیا در بخش و بخش این سرمایه عمل کرده؟ می‌رسیم این‌ها را بعداً، مطلب دیگری که در این ارزیابی‌ها نشان داده میشود نسبت پس‌انداز به تولید داخلی است در نسبت پس‌انداز به تولید داخلی ما در بین ۵۹ کشوری که برآورد کردند هشتم هستیم تیمسار همایونی برای ملتی که انقلابش را آن‌چنان جشن میگیرد و در این شرایط

کنونی جهش و پرش باید همه جانبه تلاش بکند هشتم برای ملت ایران کم است و در علت این کمبود پس‌انداز، من شخصاً عقیده‌ام این است که ملت از راه و رسم و رویه عمل دولت پیروی کرده تجمل و ریخت و پاش و خرج بی‌مورد سر مشق ملت ایران شده و باید تغییر جهت بدیم ببینید در هر خانه فقیری که به نان شب احتیاج دارد و ناچار است برای اداره زندگی صرفه جوئی کند چنداناً رادیو ترازیستوری هست (اکبر مسعودی دلیل ترقی و رشد اقتصادی است) بلی رشد واردات و صادرات کشورهای دیگر را تصدیق میکنم به بینیم از درآمد کارخانجاتی که بحمايت دولت باین میزان درآمد‌ها نایل شده‌اند چند درصد سرمایه‌گذاری و پس‌انداز محسوب شده از صحبت خارج نمیشوم قیاس با ممالک خارج بوده بهر حال آنچه که جناب آقای دکتر مجیدی و دکتر فروزین عزیز در جهت اقتصادی اهمیت میدهند میل نهائی پس‌انداز است که متأسفانه از این هم کمتر است و ما دوازدهم هستیم و اما یکی از مهمترین مسائلی که اساس امکان اجرای برنامه‌های آتی ماست تأمین موازنه پرداخت‌های ماتوفیق خرید کالاهای سرمایه‌ای ما همه باید روی آن تکیه شود نه تنها نفت صادرات ماست ارقام را خواندم ناراضی نیستیم اما قانع کننده نبوده است ترکیب صادرات ما را بشکافیم ببینید شما بصورت یک آدم منصف و عالم با من هم عقیده میشود یا خیر و ایران بارشده معادل ۹/۹٪ در صادرات در ردیف هشتم بوده است خوب گفتیم همه چیز مقایسه است آقایان که ما تولید البته اگر رشد صادرات کنگو و دومینکن را در نظر بگیریم منفی هم بوده آنها عقب‌رفته اند ولی با داشتن آن چنان رهبری با وجود این چنین ملتی با داشتن چنان ذخایری با بودن چنان احساساتی در امثال شما ما خودمان را با پیشرفته ترین ممالک دنیا میتوانیم روزی برابر به بینیم ولی باید جهت بگیریم ما قانع نیستیم در بین ۸۰ تا مملکت دنیا خیلی‌ها نفت نداشتند خیلی‌ها ثبات سیاسی نداشتند خیلی‌ها دوام حکومت نداشتند خیلی‌ها امثال شما مجیدی‌ها را هم نداشتند (دکتر المونی - رامبد را هم نداشتند) (خنده نمایندگان) تشویق میفرمائید تشکر میکنم. در کلیاتی اشاراتی کردم مردم حق ناشناس و بدبین نیستیم آن گفته‌ها و مطالبی که اکنون میگویم و

علتی که بمن اجازه میدهد صدایم را اینقدر بلند کنم و همه شما هم قطعاً سرفرازی احساس خواهید کرد آنرا هم میگویم آقای مجیدی نه تنها معتقدیم دولت شما سر بلند میشود معتقدیم که ملت ایران هم بهره‌مند شده است و آن این است که در جمع تمام ارقام رشد متوسط سالانه، صادرات نفت، سرمایه‌گذاری سالیانه بتولید داخلی نسبت پس‌انداز، نسبت مالیات‌ها که البته حرف داریم بعد با آن میرسیم، نسبت رشد ضعیف بخش کشاورزی ما رشد عالی صنعت، هزینه‌زنگی همه معادل کل رو به مرز کشور ایران در بین هشتاد مملکت در حال توسعه سوم شده است این آن چیزی است که در سازمان ملل اعلام شد ولی خبر بهتر عرض کنم این است که کشور اول کشور لیبی است و لیبی بدو سبب یکی پیدا شدن ذخایری حساب نفت از نوع عالی و یکی دیگر میزان پیشرفت را تقریباً از رقم صفر که شروع کرده قیاس گرفته اند ولی ایران با سابق تمدن و استقلال و اجرای برنامه‌های عمرانی قبل از دهه ۶۰ در ردیف لیبی نبوده کشور دوم کره جنوبی است که به سبب صنایع نظامی و غیر نظامی ممالک دیگر که در آن مملکت خرج‌هایی میشود و نسبت بخود آن مملکت رشدی نشان میدهد لذا جناب آقای دکتر مجیدی، جانشین جناب آقای نخست‌وزیر در این مورد باید بگوئیم ما از لحاظ رقم میتوانیم به ملت‌مان مزه بدیم که موفق هستیم ولی این موضوع هم مطالبی بدنبال دارد میرسیم می‌بینیم در این برنامه ۵ ساله که شما می‌خواهید برای آینده عمل کنید گذشته را مطالعه کردیم اکنون که باین مرحله کار رسیده‌ایم منظره جدیدی بالای این تپه پیدا شده در این منظره چه می‌بینید تشریف نداشتید چند روز قبل در جلسه علنی مجلس به جناب آقای دکتر المونی جساراً اخطاری کردم که از این پس هر وقت به پشت تریبون می‌آیم وظیفه من ایجاب می‌کند که این مطلب را تکرار کنم آن هزینه زندگی است کشور لیبی نفت پیدا کرده از هیچ بجائی رسیده کشور کره بجهت دیگری رشد کرده این دو کشور را کنار بگذارید بعد از آنها مادر دنیای در حال توسعه بین ۷۹ کشور اول شدیم سپاسگزاریم، خوشوقتیم ولی جلویمان چه موانعی است

چشمان را باید بیشتر باز کنیم شما در دهه ۶۰ ارقامی که در مورد ترقی هزینه داشتید ۱/۶ درصد بود وقتی بیادیاورید ممالکی در دنیا ۴۱٪ و ۳۸٪ ترقی هزینه زندگی داشتند ۱/۶٪ افتخار آمیز است اما افتخار را با غرور و فراموشی و اغفال توأم نکنیم این دهه اول شما بود سرافراز باشید مفتخریم ولی باید در کمال صراحت بگویم من شخصاً نگرانم (عده‌ای از نمایندگان - از چه بابت؟) از چیزی که حالا خواهم گفت (عباس میرزائی - آینده را هم گذشتگان اندازه خواهند کرد) از همان جانب متأسفم آقای عباس میرزائی همان اداره کنندگانی که در دهه گذشته ترقی هزینه زندگی را ۱/۶٪ ارائه کردند بله این نثریات دولتی را فقط برای چاپ و کاغذ گران و لو کس و تبلیغات شخصی متصدیان برای من و شما نمیفرستند برای آشنائی با ارقام و گزارشهای مملکتی است همین دولت همان اداره کنندگان قبلی شما بگویند در ۹ ماهه اول امسال رشد هزینه زندگی چقدر بوده، من شما میگویم ۷/۳٪ حال می‌گویند چطور شد همه میدانیم در رشد اقتصادی ممکن نیست نرخ‌ها ترقی پیدا نکنند ولی در چنین موقعی لازم است نخست وزیر اینجا بنشینند و حرف مقابل اقلیت را گوش بکند و بداند آن اقلیت هم مثل آن آقای الموتی به این مملکت و بسبب مملکت بدولت نه بشخص معین علاقمند است و حرفش را قبول کند آقای الموتی فرمودند که در چه قسمت تذکره دادید؟ شما صورت مذاکرات مجلس شورای ملی را بردارید و بخوانید از موقعی که دکتر عالیخانی و دکتر نهاوندی هنوز وزیر بودند چند سال میگذرد این آقایان دو طرف نخست وزیر نشده بودند در آن موقع چون هنوز انصاف و واقع‌گویی من اجازه نمیداد که کلمه انفجار قیمت را بکار ببرم حق و حد مطلب را گفتم. گفتم آقای نخست‌وزیر این رویه این ارقام و نحوه خرج‌هایک عواقبی دارد که در جهت تورم است هنوز هم نمیخواهم کلمه تورم را بکار ببرم گفتم از دو وزیر اقتصاددان پهلوی خود بپرسید اکنون میگویم ۵ سال گذشت شما مقدمات را نچیدید و این ماسکت خفته قیمت‌ها امروز بیدار شد و ماسر

بر آورده تا بر مغزش نکوبید با سبب لبنان و نطق و خطابه متوقف نمیشود سبب لبنان جناب دکتر برای مبارزه با گرانی است پنیز بلغار هم همینطور، میرسیم، برای اینست که عرضه زیاد بشود و قیمت‌ها پائین بیاید ولی با سبب لبنان که سهل است باینان هم که مورد علاقه شماست این کار عملی نخواهد شد. جناب آقای دکتر مجیدی در ۹ ماهه گذشته ۷/۳ درصد ترقی هزینه زندگی داشتیم و همه میدانیم در شب عید سه ماهه آخر از هر طریقی باشد خرید و سائل زندگی و نوسازی داخلی خانواده‌ها و مصرف خرید عید و تقاضا و پشت سرش بالا رفتن قیمت‌ها زیاد می‌شود (صحیح است) ۱/۷ درصد ترقی دیگر بگیرد جمع سالیانه‌اش میشود ۱۹٪ اگر ۲/۷ بگیرد میشود ۱۰ درصد ترقی هزینه زندگی را حساب کنید رقم رشد اقتصادی را پهلوی هم بگذارید جمع و تفریق کنید بی حساب در می‌آید چرا این عرایض را با قدری نگرانی عرض میکنم برای اینکه اقدامات ملایم شما احتیاج باین نگرانی دارد و زرا که همه زبان خوب میدانند و چمدان‌شان هم که همیشه حاضر است و سفرهای زیادی بخارج دارند البته تکذیب نمیکنم شکر خدا از برکت وجود شاهنشاه و رونق اقتصادی هر سنتی فروش میتواند در این مملکت سالی دود فعه سفر خارج برود سربلند هستیم نمیگویم بد است روی احتیاجات کار خود سفر می‌کنند ببینید در سایر ممالک چه کردند این چه رقمی است و ممالک دیگر در مقابل این رقم چه کردند فقط با عنوان اضافه حقوق کارمندان که تحقق هم پیدا نمیکند، کار درست نمی‌شود.

عباس میرزائی - آقای رامبد قوه خرید مردم را هم در نظر بگیرید و این فرمایشی را بفرمائید امروز همه مردم میتوانند گوشت بخورند - و خود شما هم که بیشتر بسفر خارج می‌روید.

فرهادپور - آقای رامبد از پول جیب خودش می‌رود نه پول دولت.

عباس میرزائی - فرق نمیکند پول مملکت است. **رامبد** - قبل از اینکه عرایض من راجع به هزینه تمام بشود چون از روی ساعت می‌بینم که وقت جلسه دارد تمام میشود یک مطلب اضافه کنم و آن اینست که این صحبت‌ها این آزادی‌ها این اعتقادات است که اصالت

و افتخار کنگره و پیشرفت ما را تأیید میکند. در بعضی کشورهای دیگر سکوت قبرستان ملت‌ها با سکوت قبل از مرگ است یا سکون قبل از طوفان ولی در این مملکت زندگی جهش، آرامش همه چیز ایجاب می‌کند که سکوت نکنیم (صحیح است) از چی بیم داریم در رشد اقتصادی در دنیا تقریباً اول شدیم وحشت نداریم که مردم بدانند که نماینده مجلس آمده است و میگوید دولت باید تدابیر سختی برای جلوگیری از بالا رفتن قیمت‌ها اتخاذ کند لذا عرایض بسیاری دارم تا جناب آقای رئیس چه تصمیم بگیرند.

نایب رئیس - دنباله بیانات آقای رامبد را به جلسه فردا که ساعت ۹ صبح تشکیل خواهد شد موکول میکنم.

۱۴- اعلام وصول و قرائت نامه مربوط به سه لایحه قانونی از مجلس سنا

نایب رئیس - سه لایحه از مجلس سنارسیده است که قرائت می‌شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۶ (کشاورزی و منابع طبیعی) مبنی بر متنتی بودن موضوع تصویب نامه شماره ۸۹۵۲/ت مورخ ۱۳۴۱/۱۰/۱۶ دولت راجع باصلاح بند ۴ تبصره یک ماده ۴ قانون جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب سال ۱۳۳۸ که لایحه آن بشماره ۳۲۳۵۸ مورخ ۱۳۴۲/۱۰/۱۲ و بموجب ماده واحده مصوبه بیستم آذر ماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود در جلسه روز دوشنبه نهم بهمن ماه ۱۳۵۱ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنارسید.

اینک يك نسخه از گزارش مزبور به پیوست ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۶ (تعاون و امور روستاها) مبنی بر متنتی بودن موضوع تصویب نامه های شماره ۳۲۳۶۰ مورخ ۱۳۴۲/۱۰/۱۲ و شماره ۳۲۳۸۰ مورخ

۱۳۴۲/۱۰/۱۲ دولت راجع به تکمیل و اصلاح قانون فروش خالصجات و اصلاح و تکمیل تبصره مندرج در بند ب تصویب نامه قانونی شماره ۴۸۸۰۶ مورخ ۴۱/۱۱/۲۰ در مورد اراضی خالصه که لوايح آن بشماره های ۳۲۳۶۰ مورخ ۱۳۴۲/۱۰/۱۲ و ۳۲۳۸۰ مورخ ۱۳۴۲/۱۰/۱۲ و بموجب ماده واحده مصوب بیستم آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود در جلسه روز دوشنبه نهم بهمن ماه ۱۳۵۱ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنا رسید.

اینک يك نسخه از گزارش مزبور به پیوست ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۳ (دادگستری) در قبال لایحه شماره ۵۲۵۷۲ مورخ ۱۳۵۱/۲/۱۸ دولت راجع به قانون مجازات عمومی در جلسه روز دوشنبه نهم بهمن ماه ۱۳۵۱ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنا رسید.

اینک لایحه قانون مزبور جهت تصویب آن مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

نایب رئیس - لوايح به کمیسیونهای مربوطه ارجاع میشود.

۱۵- تعیین موقع و دستور جلسه آینده -

ختم جلسه

نایب رئیس - جلسه را ختم می‌کنیم فردا ساعت ۹ صبح جلسه خواهیم داشت و آقای رامبد دنباله مطالبشان را خواهند گفت و چون جلسه فوق العاده است نطق قبل از دستور نخیل هم داشت.

(ساعت يك بعد از ظهر جلسه ختم گردید)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر حسین خطیبی